

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	...	840 Lej.
Fél évre	...	420 Lej.
Negyed évre	...	210 Lej.
Havonta	...	70 Lej.

Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50-banival több

„Mindenkit a maga nyelvén.”

Tüzes nyelvek szálltak a tanítványokra, ők pedig megerősödve hitükben és eltelve Szent Lélekkel, elmentek tanítani a népeket, mindenkit a saját nyelvén. Az egykori őskeresztény feljegyzések így írják pünkösöd ünnepéről.

„Mindenkit a maga nyelvén,” így mondja az „Írás.” És mi lett a tanításból? A Megváltó földi birodalmának hívei napról-napra gyarapodtak, erősödtek, az eszme futótűzként terjedt, magában egyesítve a legkülönbözőbb nyelvű népeket békében és szeretetben. És ezek a hívek hitükért, eszméjükért vértanulálalt is haltak. Miért? Mert az Ige édes anyanyelvükön hatolt szívébe, lelkébe, vérükbe, énjükké vált; mert a tanítványok békét, szeretetet, egyenlő jogokat hirdettek minden népnek válogatás nélkül.

Nagyrománia megalapító, prófétái és nagyjai, ha igazán szeretők hazáikat, hazánkat, kövessétek a tanítványok példáját! Hirdessétek a jogot, a törvényt, az igazságot mindenkinek a maga nyelvén. Engedjétek a népeket magatok elé, hadd sirják el panaszait, hadd mondják el kéréseit, édes anyanyelvükön. Ne gátoljátok megakadékosokat, serdülő gyermekeinket, hogy a nevelés, a tudás szent hajlékaiba természetadta joguk alapján anyanyelvükön hatolhassanak be.

Ne klasszifikáljátok a vallásfelekezeteiket, ne kategorizáljátok a népeket politikai és nemzeti szempontból. Meglássátok, mindenki meg fogja érteni szavakat, Románia pedig megerősödik békés egyetértésben, hatalomban és dicsőségben befelé és kifelé egyaránt.

De ti ezt nem tesztitek. Sovinizmusból, bizalmatlanságból, gyanakvásból. Attól féltek, hogy vezéreink, táltosaink még mindig a régi Isteneknek áldoznak. Azt hiszték, hogy a lerombolt oltárok zsaráttnoka még lángra lobban és tűzbe borítja az új templomot!

„Nolite timere!” Az u. n. kisebbségek vezetői megértették a történelem szavát, felismerték az idők áttájkijelölt útjait. Jól tudjuk, hogy a nagy vérzivatar romboló sodra elszakított a régi anyaföldtől és új hazát jelölt meg nekünk. Mi ezt a földet, ahol születtünk, ahol őseink pihentek, szeretjük, hazánknak tekintjük. Dolgozni, verejtekezni akarunk érte becsületes munkával, megértéssel, szeretettel. De azt az Istent, melyet a Mindenható ösztönként belénk oltott, melyet ezer év öröme, bánata, kultúrája öntudattá fejlesztett bennünk, nem engedjük, nem lehet kiirtani belőlünk.

Visszatér Amundsen. — Heinrich Ferenc meghalt. — Bizalmat szavaztak a francia kormányoknak. — Az aradi román püspök archépe. — Véres harcok Marokkóban. — Schill József az aradi „gyászmagyarokról”. — Vásárt csinál a Nyomor. — Felemelték Aradon a gáz és villany árát. — Magyar előadók román szabad egyetemen. — Temesvári leány tragédiája. — Aki előre megénekelte a halálát. — Elesett emberek a Szomorúság Házában. — Arad város tragikus pünkösödünnepe.

Mindhalálra szívósan ragaszkodunk anyanyelvünkhöz és a rajta felépült kulturánkhoz. Ez a mi Isteni jogunk.

De ragaszkodunk emberi jogainkhoz is, a politikai egyenlőséghez, szabadsághoz. A testvéri jobbot pedig, ha felénk nyújtjátok, becsületes őszinteséggel és szeretettel fogadjuk. Románia vezetői!

Tiszteljétek a gondjaitokra bízott népek nyelvét, Istent, emberi jogait. „Suum cuique”. Ez lesz Románia legszebb pünkösödjé. És a lángnyelv, melytől megerősödik hitében az ország, melytől a szeretet ihlete tölt el minden polgárt. Ne fúzzétek el a tüzes nyelveket. Ihlet és Szeretet nélkül gyenge az ember, gyenge az ország és történelme. (S.)

Tiltakozik a megvádolt erdélyi magyarság.

Sándor József felszólalása a Kamarában. — Szóvita a nők választójoga körül.

(Bucuresti, május 30.) A kamara ma délelőtti ülése Sándor József magyar képviselő felszólalásával kezdődött, amelyben tiltakozott a tegnapi ülésen elhangzott ama vád ellen, hogy az erdélyi magyarságot gróf Bethlen vezeti. Kijelentette, hogy a magyar kisebbség minden megnyilatkozása a törvényes kereteken belül történik és senki sohasem gondolt irredezitizmusra.

Vaida Sándor felhívja a Kamara figyelmét, hogy a miniszterelnök kérte a parlamenti gyorsírókat, ezután ne jegyezzék fel, hogy mely párt padjaiban keletkeznek a tumulusok és a rendezések. Ez a felhívás ugylátszik arra vezethető vissza, hogy Joannes ellenzéki képviselő kizárásánál a gyorsírói jegyzetek megcáfolták a fegyelmi bizottsá-

got és rávallottak a liberális pártira. Vaida felhívja a gyorsírókat, hogy pártatlanul jegyezzék az üléseken történeteket.

A napirenden levő közigazgatási javaslatához elsőnek Popovici Mihály szólal fel, aki a községi tanácsok felállításáról szóló szaksztámadja. Beszédét állandóan felbeszakitják a liberálisok. Bratianu Vintilával az élén, aki megint obstrukciót emleget. Nagy derűtség keletkezik, amikor Popovici kijelenti, hogy híve a nők választójogosultságának. Közben Jorga, Mosoin és Bratianu Vintila között szóváltás keletkezik a női nem megbecsülése kérdésében. Popovici azzal fejezi be beszédét, hogy az ellenzék nem obstruál, hanem kötelességének tartja, hogy a javaslat homályos szövegét kellően megvilágítsa.

Véres harcok folynak Marokkóban.

Párisból táviratozzák: A francia csapatokat ma ismét átcsoportosították Marokkóban és néhány brádlomást kiűritettek. Abdel Krim felkelő vezérnek sikerült a franciákat megkerülni és ismét jelentékeny előrenyomulást tett. Bihne mellett a franciák megütözték a denszültékekkel és a harcok során a felkelők nagy veszteségeket szenvedtek. A felkelő csapatok a Dzsebel-törzsekhez tartoznak és veszteségük ezer halottra és súlyos sebesülte tehető.

Mi okozta**a rákosi vasúti katasztrófát.**

Ötvenegyen sebesültek meg a karambolnál.

Budapestről táviratozzák: A rákosi teherpályaudvaron történt vasúti katasztrófa ügyében vizsgálát indult meg, amely megállapította, hogy a katasztrófának az oka, hogy a túlterhelt tehervonatról lejtős pályán hialadt és a mozdonyvezető nem volt képes lefékezni. A tehervonat lekezdött ürtetbevettek ugyan, de valószínűleg tartják, hogy ők sem hibásak a bekövetkezett katasztrófában. A katasztrófa ötvenegy sebesültjét a Rákus kórházba szállították, akik közül tízenegyet bekötözésük után elbocsátottak a kórházból.

Letörlik az ellenzéki obstrukciót.

Módosítják a parlamenti házszabályokat. — Augusztusban rendkívüli ülésszakra hívják a kamarát.

(Bucuresti, május 30.) A kamara éjjeli ülésén tovább folytatták a közigazgatási reform javaslat részletes vitáját. Az ülés folyamán heves összeszólalkozás volt a kormánypárti és ellenzéki képviselők között. A vitában Lupu dr. és Jorga, valamint Circulescu miniszter vettek részt. A parlament a felszólalások után a javaslatot a 20-ik szakaszig bezárólag megszavazta. A kormánynak különben elhatározott szándéka, hogy a mind intenzívebbé váló ellenzéki obstrukciót letörli. Ezért házszabályrevíziót tervez s az erről szóló javaslatot is rövidesen a parlament elé terjeszti. A módosított házszabály értelmében minden javaslat tárgyalásánál az egyes szakaszokhoz a jövőben csak két képviselő szólhat hozzá és a szónokok csak 5—5 percig beszélhetnek. Bratianu miniszterelnöknek az a terve különben, hogy a kamara ülésszakát június 25-ig meghosszabbítja. Ezenkívül a kormány elhatározta, hogy a parlamentet augusztusban rendkívüli ülésszakra hívja össze.

Megkondult a vészharang: az ár rohanya jött.

Emlékezés Arad legszomorúbb pünkösdjére. — Amikor a szél szöke Maros vadul áttörte a gátat s el akarta nyelni a várost. — Az aradi árvíz közel félszázévesztendő évfordulója.

Gyászos emlékü, szomorú pünkösöd jutott ki az 1877-ik esztendőben Arad városának. A béke-ünnep örömeit nehéz küzdelmek, súlyos szenvedések zavarták meg. A szokásos ünnepi zeneszó és vidám dalok helyett a harangok vészjelző, rémes hangja, riasztó dobpergés, a tűzoltók baljóslatu vészszólam, az utcákon és tereken hullámzó, futkosó tömegek jankáltsái zavarták meg a város nyugalma. Az egész város felett egy kiáltás hangzott ezer meg ezer ajakról: a rémület és a vészjelző hangjai. Pünkösöd szombatján jött a hír, hogy a hirtelen beállott hóolvadás és a Maros mentől zuhogó felhőszakadások következtében Erdélyből borzasztó víztömegek hömpölyögnek Arad felé, amelyek fektelen rohanásukban nem ismernek határt, korlátot, mindent magukkal ragadnak, mindent elsepernek és lerombolnak.

A védekező város.

A város hatóságait nem találta ugyan készületlenül a vész, mert a Maros hetek óta folytonos áradásban volt és de — ismerve a Maros szeszélyeit, — megvolt a remény, hogy amilyen sebesen jött a nagy víz, éppen olyan sebesen el is megy. Salacz Gyula polgármester mégis berendelte a tanács tagjait, Urbányi főkapitányt, Institoris főjegyzőt, Brutsay, Parecz és Csiky tanácsosokat, Sarlot és Varjassy aljegyzőket, akik éjjelnappal a városházán tartózkodtak és végezték az előzetes védelmi intézkedéseket. Az újból érkezett riasztó hírek folytán azután a pol-

gármester azonnal összehívta az állandó vészbizottságot, amelynek tagjai voltak Atzél Péter főispán elnöke alatt Andrányi Károly, Bettelheim Vilmos, Domány József, Fényes Károly, Hász Sándor, Scholtz Gyula, Laczay József, Herz Miksa, Lukácsy József. A bizottság kirendelte a védőtűzre a közmunkára kötelezeteket és közbenjárt, hogy mintegy 500 közös hadseregbeli és 300 honvéd katona szintén résztvegyen a munkálatokban. Felhívást bocsájtott ki a városban tartózkodó összes mérnökökhöz, vegyék át a munkálatok vezetését és az ifjuságot mentőcsapatok alakítására kérték fel.

Vészharang szól: itt a védelem.

Május 20-án, — pünkösöd vasárnapjának éjjelén, — pontosan éjjelkor hangzott fel a harangok vészjelző rémes kongása, megszólaltak a vár bástyáin az ágyuk, mert akkor érte el a vészjelző tüpöntőjét. Ekkor érkezett meg az előre jelzett ár olyan bőszi gyorsasággal, hogy néhány perc alatt két méterrel magasabbra emelte az áradatot. A védelmi munkák emberfeletti erővel, lázas gyorsasággal folytak az egész védőtűz vonalán, de a bőszi elemmel szemben a legbuzgóbb, a legönfeláldozóbb munka is hasztalan volt. A víz sohasem tapasztalt magasságra emelkedett, már a várba vezető fahíd és a védőtűz felszínét lepte el s azután a védőtűzen keresztül nagy robajjal, több oldalról bőszi erővel csapott át. Legeiőbb

a Maros- és a Fa-utcákon át tört be a városba és a fő-uton keresztülrohantva elöntötte a Karolina-, Kórház- és az Orczy-utcákat, a Ferenc-teret, azután csakhamar két-három helyen ömlött keresztül a víz a megbontott gát felett. A víz suhogó dörgéssel hömpölygött a város felé. A városháza mögötti terület két lábnyi magas vízzel volt borítva. A Radnai-uton tenger terült el, a csálai erdő felől beömlő ár pedig Pernyáya és Sága külvárosok egy részét öntötte el. A városliget árnyas terei és utai, amelyek máskor pünkösöd ünnepén egész napon át visszhangzottak a vidám gyermekzajtól, a zene csengésétől és a vidám daloktól, most szürke, piszkos hullámokkal voltak borítva.

A lelkes áldozatkész mentő-sereg.

A lakosság rémületen költözött ki házaiból és eszeveszetten menekült mindenfelé. A város fiatalsgából alakult és 150 tagból álló, vörös karszallaggal ellátott mentőcsapat, élükön Schwob Aurél, Dániel Dezső, Edelsbacher Antal, Paradeyszer Lajos, Nílek Béla, Schauer Adám, Reicher Károly, Zikó János, Kádas Kálmán, Tenner József, Arkay Kálmán, Réthy Viktor, Keresztes Gyula és Kell Lipót, az első riadóra hadisorba állottak és 50 csónakkal és dereglyével hősies bátorságot és önfeláldozást tanusítottak. Nekimentek a felzudult vízerőszaknak és öt nap, öt éjjel nem pihenve, fáradhatatlan kitartással dolgoztak a vízben, a romok és a dűledező házak között s a háztetőkről, az ablakokból, a romok közül húzták ki azokat a szerencsétlen embereket, akik

ott szorultak lakásaikban és jajtva kiabáltak segítség után. A hősies munkának meg is volt az eredménye, mert az aradi árvíz nem követelt emberáldozatot.

Öt nap és öt éjjelen át tartott a vész Arad fölött, öt nap és öt éjjel élte át a város lakossága a rémület napjait és éjjeleit. Öt nap múlva azután bekövetkezett az apadás és amilyen gyorsan jött, olyan hamar le is fojt az ár, szomorú képet hagyva maga után. Az elöntött területen megrepedezett, dűledező és rombadólt épületek, minden tele sárral és iszappal. A fekete sár között összetört butorok és egyéb házi berendezések. Az ár elől elmenekült lakosság sietett haza, de legnagyobb része nem tudta, hogy hova menjen, mert nem volt többé otthona. Sokan alig ösmerték meg romjaiban azt a házat, amelyet elhagytak. Sirva állottak a rut, fekete sárban...

És újjáépült az elpusztult város.

Egy jelszó hangzott fel ekkor minden szívben: a nyomort enyhíteni kell. És Aradváros jeleiből, akik mindenütt ott voltak, ahol alkotni, újratemetni és boldogítani kell, bizottság alakult, amelynek tagjai lettek: Atzél Péter, Kristyó János, Neuman Ede, Nachtnébel Ödön, Vársárhelyi Béla, Boros Béni, Metianu János román püspök, Bettelheim Vilmos, Deutsch Bernát, Branner Ferenc, Prinzer Samu, Walder Gyula, Grünwald Ferenc, Péterffy Antal, Soltz Gyula, Dániel Béla, Szalay Károly, Mittelmann Ferenc, Náray Imre, Laczay József, Schor Albert és Darányi János. A bizottság adakozásra felszólító kiáltványt bocsájtott ki és a kiáltványnak megvolt a hatása. A legszegényebb ember is olyan sietve adott, mint gazdag polgár, aki nagy összeggel járult a szerencsétlenek felszólításához. A legelső adakozó néhai Ferencz József volt és utána következett a kormány. Csakhamar ezrek és ezrek gyűltek össze a kicsik és nagyok adományaiból és így lassan-lassan eltűntek a romok. Ismét jólét takarta el a nyomort és a városliget árnyas utain újra felhangzott a vidám gyermekzajt, a zene csengése és a pünkösdi dal:

Mi van ma, mi van ma?
Pünkösöd vasárnapja,
Holnap lesz, holnap lesz.
A második napja.

Osiky Károly.

— NYARALÓ ÉS FORDÓZÓ előfizetőinknek, valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhova utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadónakhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos feladásáról gondoskodik.

TARCA

Monismus és materialismus

Írta: Dr. D. Grass Viktor.

A fejlődésen haladását figyelemmel kísérők előtt talán nem lesz érdektelen fentti — keletkezési és lényegükre teljesen különböző — két világnézet pontos jellemzése. E két fogalomról érthető, rövid és mégis minden szűkséget magában foglaló szembeállítás dr. Unold I. München „Haladás dokumentálása” című művében (Internationale Revue) tett közé nem is egy pégen. Mindkét világnézet szigorúan természettudományi alapon nyugszik s a mindenkorai természettudományok eredményeit és világít-fogások felállítására való alkalmazás szűkségéből eredt. E mellett azonban már keletkezésükben mélyenható különbség mutatkozik. A materializmus az őskori, az új és legújabbkori is, mint a legközelebb fekvő természettudományi nézetfelfogás, a szerves természet — a monismus pedig főképpen a szerves világ ismeretéből veszi eredetét.

Az astronomia, fizika és kémia törvényeit és erőit az általános szerves, szellemi és szociális élet magyarázására igyekezik felhasználni minden babozás nélkül amaz

míg jemez — a monismus — az újabb biológiából, főképpen a fejlődésről indulván ki, minden élő egyöntetiségének elismerésére helyezi a fősínyt, kezdve az őslatooska életmegtérítésvilágától a kultúremberéig s kultúrtepekeig mindaddig a szellemi és szociális élet megítélésére ritka értékes törvények s szempontok birtokába jut.

Míg a materialisztikus világ-életfelfogás a természet és szellemi élet minden alakulásában csak atomok mozgását, csak fizikokémiai processust lát — a monismus már a protozoák világában szellemi élet kezdetét keresi és lépcsőzetes, egyöntetű fejlődésorozatot igyekszik felállítani, melynek következtetésében az emberi fejlődés is csak mindig öntudatosabb, de ugyanazon törvényeknek alávetett természetfejlődés folytatása.

Igy tehát materializmus és monismus között gyakorlati téren nyilvánvaló meg a legmarkánsabb különbség — vagyis azon mód-ban, miként értékes az individuális, illetve szociális élet felfogására és alakulására. Tekintve mechanisztikus alapvonását, a materializmus az emberi közösséget is egykorra s csupán csak egy erő által, az egoizmus által, mozgató atomok összegének látja, melynek együttélését az önértékek szabad világküzdelméből kiinduló természetes összhang biztosítja főképpen. Ehez hozzájárult természetek történelemérzék-ny s

a fatalizmus tana felé irányuló hajlandóság, mely szerint minden emberi cselekedet külső befolyások által irányított végzetserőn, kikerülhetlenül. (Taine-nél milieu, Zolánál öröklés, gazdasági viszonyok Marxnál). Továbbá az utilitarisztika — endamomisztikus kalkulus iránti előszeretettel, mely szerencsében örömmáximumának célját az egyéni, az individuális — s a „legnagyobb számnak legnagyobb szerencséjében” pedig a szociális élet alakulását találja.

A materializmus ezen hitvallása és következtetései az egyéni és közösségi élet fentartására és fejlődésére nézve alkalmatlanoknak, sőt veszedelmeseknek tűnnek fel s nagyon sok nacionalizmus és ideálsan gondolkodó személyt arra birtak, hogy a vallásban s egyházban keressék az ideális gondolkodás, a szociális rend egyetemes támaszait.

A mechanikomaterialisztikus materializmussal szemben az általános biológiának tapasztalatain felépülő fejlődéstörténeti, vagy monistikus életfelfogás nagyon értékes iránymértéket szolgáltatna főképpen tudományos szociologia és etika számára. Az újabb monismus kultúrtörténeti feladata abban összpontosul legfőnyesebben, hogy a modern életet összhangba hozza minden élet természetes föltételeivel s így a modern kultúráknak eredményes regenerációra és tartós magas fejlődésre mutathat utat.

Dr. Comsa György

az aradi gör. kel. egyházmegye újonnan megválasztott fiatal és népszerű püspöke. Izgalmas választás után ülhet a püspöki székbe és érdekes, hogy olyan hangok hangzottak el, mintha hivatalos körök elgáncsolni akarnák Comsa megválasztását. Erre most alaposan rácsóft Lepadatu kultuszminiszter, aki — mint az elmúlt napokban jelentették — a vá-

lasztásról szóló jegyzőkönyvet sürgősen felterjesztette az uralkodónak szentesítés végett. Az installáció még június hónapban meglesz és az aradi, aradmegyei és bánáti gör. kel. hívók hatalmas ünnepséggel akarják emlékeztetni ezt a napot. Az új püspök megértő és toleráns főpap, aki a nekünk — még a választás előtt — adott nyilatkozatában a kisebbségek barátjaként mutatkozott be. Eddigi ténykedése után néve, az írás szavai szerint akarja venni főpásztori hivatását és magas méltóságából is az egyenlőséget, békét, megértést és emberszeretetet akarja és fogja hirdetni.

Pest énekel Aradnak

Rádiókoncertet ad hetenként háromszor a budapesti leadó-állomás.

(Saját tudósítónktól.) A sok-sok világváros mellett most már teljes intenzitással Budapest is bekapcsolódott az internacionális rádióforgalomba. Minden kedden, esütörtökön és szombaton este rádiókoncertot ad le a budapesti állomás. Híreket nem adhat, miután az kizárólagos joga a Magyar Távirati Irodának. A szombati rádiókoncert így folyt le:

Este nyolc órakor a kagylóban gyenge füttyülés és zugás hallatszik. Pár percre rá megszólal egy csengő tiszta hang:

— Halló! Itt Budapest, 565 méter hullámhosszal!

A hang bejelenti a koncert kezdetét. A program — tekintve, hogy egyelőre ingyenes próbahangversenyről van szó — szép és változatos. A leadóállomás minden szám után bejelenti a következő számnál közreműködő művészek és a szerző nevét, valamint, hogy a két szám közt a szünet hány percig tart.

Rendszerint két három perc szünet van, utána újra megszólal a leadó hangja.

— Halló, 565 hullámhosszal, a

következő szám ez és ez, előadják ezek és azok, a szerzője X. Y...

A rádiókoncert tíz órakor végződött. Volt ének, zongorakísérettel, hegedőkvarsett, irodalmi felolvasás, cigányzene. A hangverseny végén négy nyelven — magyarul, németül, franciául és angolul — felkéri a leadóállomás az összes magyar és külföldi rádióamatőröket, jelentsék be levélben, hogy mikor, hol, milyen távolságon és milyen gépen hallgatták a kon-

certet. Erre azért van szükség, hogy megállapítsák a leadókészülék hallótávolságát.

Megköszöni még az eddig beküldött jelentéseket és a koncertnél közreműködő művészek önzetlen közreműködését, majd elbucszuk a leadó láthatatlan hallgatóközönségétől:

— Jó éjszakát hölgyeim és uraim, a viszontlátásra. Vége! Schluss! Finish! — Jó estét! Guten Abend! Bon soir! Good night!

Schill József az aradi „gyászmagyarok”-ról.

Szeretet hirta életre az aradi katolikus gimnáziumot és a szeretet is tartja fenn. — Szakadatlan küzdés, kemény harc a sorsa ennek az ifjú intézménynek. — Schill József volt alispán, az aradi katolikus hitközség elnöke nyilatkozik azokról, akiket nem érdekel a gimnázium ügye s rideg lélekkel elzárkóznak mindennemű áldozat elől.

A családi erdő felé igyekeztem, Utam a régi Kápolna-útcán, a mostani Kálvin János-útcán vitt keresztül. Ebben a belvárost a periferiákkal összekötő utcában nem egy érdekes, ódon épülete van Arad városának. Az utca elején emelkedik ki az ev. református egyház tornya. Puritán egyszerűséggel épült templom, amely külsejével elárulja, hogy a református egyházakozság nehéz anyagi gondokkal küzdhet. Bizony ráférne erre a magasztos épületre egy kis tatarozás. Beljebb ott találjuk a tűzoltó-laktanyát tágas udvarával és színjeivel. Tipikus kincstári épület formára és tetőzetre. Kevesen tudnak márról, hogy ez az épület hajdanában kincstári ispánság volt. Odébb haladva a Flórián-kápolna öltik szemünkbe, amelytől ez az utca azelőtti elnevezését kapta. Egy nagy tűzvész-emlékére szentelte Arad város közönsége az áhitatnak ezt a hajlékát szent Flóriánnak. A kegyelet és hála, mely a kápolnát megteremtette, az utódokban kiveszőben van, különben jobb gondozásban részesülne.

A Flórián-kápolnával szemben egy kétfelteles modern épület vonja magára a figyelmünket, orman aranyozott keresszittel s homlokzatán „Az aradi róm. kath. egyházközség épülete” felirással. Az aradi róm. kath. főgimnázium van benne elhelyezve. Nemes egyszerűséggel kiképezett facadeja jó izlésről, egyúttal szerény anyagi eszközökről tanuskodik. Beljebb kerültem. Fehérre meszelt falak, kifogástalan tisztaság. Egyszerűen, régi butorokkal szegényesen berendezett tantermek, de gazdagon felszerelt physikai szertár, szép természetrajzi gyűjtemény és ifjúsági könyvtár. Valami jóleső melegség áradt itt felém emberekről és tárgyakról egyaránt. Minden darab, minden zug azt sugja, hogy a szeretet hirta életre ezt az intézményt és a szeretet is tartja fenn.

Köszönő magyarok és az aradi katolikus gimnázium.

A szuteránban van az aradi róm. kath. egyházközség irodája. Oda is betekintettem. Ott találtam az egyházközség világi elnökét, Schill Józsefet, Aradvármegye volt alispánját, felhasználtam az alkal-

mat, hogy meginterjúvoljam. Sohasem szerettem az interjúkat, de miután egy neki nagyon kedves és aktuális témáról volt szó, szívesen rendelkezésemre állott.

— Mondja kérem elnök úr, miből építették fel a tudásnak és nevelésnek ezt a szent hajlékát és miből tartják fenn?

— Köszönöm szíves érdeklődését — válaszolt — „On igen komoly kérdést vetett fel, mely már sok gondot okozott és okoz ma is. Ahogy azt az épületet látja, szeretetadományokból és adósságból létesült. Arad városának és Aradvármegyének sok derék polgára hordott ide egy-egy téglát, egy-egy kavicsot. De bármennyire buzgólkodtunk, nem sikerült a szükséges összeget adományokból biztosítanunk. Az épületet súlyos adósság terheli. S hogy ez így van, ezért a felelősség bizony sok katolikus és magyar ember lelkét nyomja. Kopogtattunk, kértünk mi minden valamire való portán. De bizony sok helyütt nem nyitattott meg nekünk vagy apró pénzzel fizettek ki gazdag emberek is. Szűkkeblű, szűk látókörű emberekre akadunk a vagyonsoknál, a nagy jövedelműeknél. Van közöttük főúr, gazdag polgár, új gazdag is. Ezek csak addig voltak magyarok vagy katolikusok, amíg derűs volt az égbolt. Amíg címeket, rangokat, képviselőségeket etc. lehetett kapni. Ma, amikor beborult a magyar ég, oressz alól nézik a rossz időt, közben jól élnek, mulatoznak. Igazi gyászmagyarok. De hagyjuk őket. Kár a nyomdafestékért, ügyünk szempontjából. Mortui sunt enim. Requiescant in pace.

Egyet mégis meg kell állapítanom ezekről az ugynevezett magyarokról. Ha intézményünk anyagi válságba kerül, őket fogja terhelni az erkölcsi felelősség. De ők ezt elbírják. Mert ők mindent elbírnak, csak a fizetést nem.

Szakadatlan küzdés az áldozatkésztség hiánya miatt.

Ami a kérdés második részét illeti, hogy miből tartjuk fenn a gimnáziumot, ez se olyan egyszerű, amilyennek látszik.

Szegénységből és becsületből élünk. A tanulók által fizetett iskolahozzájárulási összegekből és

tandijakból, továbbá csekély egyházközségi adókból fizetjük a tanárokat, akik valóságos önfeláldozással viselik nehéz sorsukat. S ebben a nehéz sorsban Arad város katolikus közönségének nagy része hibás. Nem fizetik be az egyházközségi adót. Pedig az adózók zöménél csak 16—40 lejéről van szó. Nem havonként. Évenként. S ezt sem fizetik meg. Azt mondják a pénzbeszedőnek, majd ha végrehajtják hatósági uton, akkor fizetnek. Mekkora közöny, szeretetlenség, mondhatnám embertelenség. Egy mozijegyre, egy korsó sörre többet költ el naponta, mint amennyit magyar kultúrcélra kérünk tőle egy évre. Van a nem fizetők között nem egy ugynevezett intelligens ember, egykori honoratior és társadalmi potentat. Szomorú, sajnálatraméltó, lélek nélküli népség ez, amely néhány lelkes ember verejtékes munkáját kritizálni, lebecsülni tudja, de ha áldozni kell, csak egy lehalló morzsát is, ideges lesz, gorbaskodik és kidobással fenyegeti az egyházközség jámbor alkalmazottját. Pedig az egyházközségi adóra nagy szükség volna. A tanulók száma a nyilvánossági jog megvonása, a lehetetlen vizsgáztatási rendszer folytán egyre fogy. Természetesen könnyegesen leszálít a tandíjakból és iskolahozzájárulási összegekből eredő jövedelem is. Miből fizessük tanárainkat, miből nagyszegű adósságaink kamatait, ha a közönség a nemfizetés „sed-avenam non” ósi álláspontjára helyezkedik? Összint nyíltsággal kijelenthetem, szegénylem magamat, hogy ilyen hitorsosaim vannak. A mai súlyos időkben semmi kötelesség-tudás, semmi megértés. Áldozatkésztségről szó sincs. Néhány lelkes ember törődik az intézménnyel, (tis újjamon elszámolhatom őket) a többi csupa közöny, csupa nemtörődomség. No de elég volt kedves szerkesztő úr. Most veszem észre, hogy keserű panaszkodásba merültem el.

Nyiljanak meg a szívek és a zsebek.

Ne keseregjünk! Dolgozzunk tovább a megkezdett uton. Ami gyom és terméketlen közöttünk, majd kivész; vagy kigyomláljuk. Az új hajtásokban talán több örömről lesz! Nagyon köszönöm, hogy meghallgatott. Közöljön le szavaimból azt és annyit, amit jó-nak lát. „Dixi et salvavi animam meam.” Eddig szól az interjú, melyet szórol-szóra leközöltünk. Valóságos vádbeszéd ez. Nem kértelkedünk az elnök egyetlen szavában sem, aminthogy sohasem kértelkedtünk benne. Erre a vádiratra csak egy lehet a verdikt: mea culpa és a hibák jóvátétele. Talán megszálja a pünkösdi ünnepek alatt a csüggedőket és elfásultakat, a szűkkeblűeket és farkokat a kötelesség szent ihlete, a katolikus magyar szív nemes hevülete. Talán megnyílnak a jövőben a szívek is, a zsebek is. Talán. A katolikus főgimnázium lelkes megteremtőihez és fenntartóihoz csak egy szavunk van: Az ut, amelyen járnak, rögös, a munka, melyet végeznek, verejtékes. De ki kell tartaniok. „Per aspera ad astra!”

Ehgyomorra fel pohár
SCHMIDTHAUER-féle

szegényes

keserűvíz

jó étvágyat,
kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít.
Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel.

Megénekelte halál.

Vers a lezuhant magyar pilóta vt-
téz Gergye József hagyatékából,
amelyben előre megjósolja tragí-
kus halálát.

(Budapest, május 30.) Most,
halála után, derül ki, hogy vész
Gergye József, a tragikusorsu
magyar pilóta, aki a napokban le-
zuhant a budapesti repülőtéren,
pihenőóráiban verseket írt. Ger-
gye József karrierje még a béké-
ben kezdődött, huszártiszt lett és
csakhamar snejdig huszárszáza-
dos. A harciéren a legbravurcsabb
lovasszolgálatot teljesítette, sok-
szor az ellenséges front mögött.
Később, amikor a háborubam le-
szállították a huszárokat a lóról,
a fiatal huszárszázados pilóta-
tisztnek jelentkezett. Nem tudott
kibékülni azzal a gondolattal,
hogy gyalogos legyen. Mint piló-
ta is csakhamar kitűnt, a legkitű-
nőbb pilótatiszték egyike lett. —
Egész életét a repülésnek szentel-
te, épp oly szenvedélyesen vezet-
te gépét a levegőben, mint lent a
földön, huszártiszt korában, a pa-
ripáját. Olyan szenvedélyes re-
pülő volt, hogy sokszor az egész
napot a levegőben töltötte. A le-
szerelés után is pilóta maradt, be-
állott a Francia-Román Légi-
forgalmi Társasághoz és sokszor na-
ponta négyszer tette meg az utat
Budapest és Bécs között a levegő-
ben. Pilótatársai csodálták azt az
energiát és azt a szeretetet, mely
összekapcsolta őt gépével. Tragí-
kus halálát is talán az okozta,
hogy huszártiszt volt a repülőgé-
pen is, a gépet is úgy dresszíroz-
ta, mintha fékezhető paripa gyep-
lőjét szorongatná kezében. Allan-
doan bravur-mutatványokat vég-
zett a levegőben a maga narkoti-
záására, mert csak akkor érezte
jól magát, ha a levegőben élt. —
Nem szeretett leszállni a földre.

Szenvedélye, amellyel szerette
a repülés mámorát, szabad órái-
ban is elfogta és ilyenkor verse-
ket írt a levegő madaráról, ahogy
a repülőgépet nevezte. Egyik ver-
sét itt adjuk:

REZIGNÁCIÓ.

Aranyszőke hajról nem szól a
nóta,
Régen hallgat a dal, a toll.
Gépmadaram, a nótás Trubadúr!
Felhők között de sokszor dalol.

Itt lenn mi maradt meg? — talán
csak a mámor
Mit kéhez ad a pezsgős pohár?
Mikor a gép búské pilótája
Viharördögöl sem cimborál.

De ha egyszer szárnyaszergett a
gépern
S kihull a kézből a pezsgős pohár
En azt tal ugyan ugysem élem
Majd rámnevet a vig, a gumyos
halál.

A verseket a maga gyönyörű-
ségére írta Gergye József, narko-
tikum volt ez is. A pilóta verse:
kuriozum, amit megpecsételt a
tragikus halál.

Im, ilyen született meg Trianon.

Amikor a magyar delegáció elindult, hogy meghallja a nagy
ítéletet. — A torgó tükrör és a mohácsi vész fája. — B. I.
politikai pártusák dultak benn Magyarországon, mialatt a
trianoni béke megcsinálódott.

A magyar politikai életnek két-
ségekenül egyik legérdekesebb
és legmarkánsabb alakja Hegedűs
Lóránt, a volt pénzügyminis-
ter, aki esztendőnkön át tar-
tott lelki összeroppanásából ujja-
éledt, s most — főleg publicisztika-
i téren — újból tevékeny része-
se a magyarországi politikai élet-
nek. Hegedűs Lóránt, aki tagja
volt a magyar békelegációknak,
az alábbiakban érdekes és szem-
léltető képet adja, hogyan szüle-
tett meg a trianoni béke.

Mikor a magyar békeküldött-
ség vonata Párisba megérkezett,
először gondos rendőri és katonai
felügyelet mellett lefénnyekpeztek
minket, azután auto-omnibuszokba
csomagoltak, amely szépen elke-
rülte a főutvonalakat, a gyönyörű
nagy operának csak a kupolája
hátluját láthattam. Ujlenyomatot
nem vettek fel rólunk. Másnap
olvastam a Matin-ben, hogy a pá-
risiak családokat kijövetelünkben,
a „magyar küldöttség tulságosan
szerény ruhában jelent meg.“ Ugy
látszik, azt gondolták, hogy ha
nem is kócsagos főveggel, de leg-
alább is cifra szürben és pici
ezüst gombokkal fogunk a vasut-
ból kiszállni.

A titokzatos tükrör és a mo-
hácsi vész fája.

Neuillyben egy kis kacér pa-
lotában szállásoltak el. Mikor szál-
lásokunk mosdani kezdtem, a pin-
cér benyitott s ijedve kirohant:
— Bon Dieu, hiszen ezek nincse-
nek tetoválva. (Itt meg, ugy lát-
szik, indiánokat vártak bennünk.)
A palota kitűnően volt berendezve,
apró kis csigalépcső, süppedő,
hangfogó szőnyegek, nagyszerű
tükörök. A tükörökre igen fontos
szerep várt. Az egyik szobában
volt egy tükrör, mely egész a
menyezetig ért. Egyszerre csak
megfordul a tükrör és kijön belőle:
— gróf Bethlen István, Magyar-
ország jelenlegi miniszterelnöke.
En azt hittem, hogy egy Jókai-
regényben vagyok, még a lapszá-
mát is meg tudtam mondani, hogy
hol, az Aranyember ötödik köte-
tének abban a fejezetében, mikor
a komáromi Brazovics-házban a
Szent György-kép a falon meg-
fordul sarkában és kilép belőle a
száműzöttnek hitt Timár Mihály,
hogy megnézzé Timeát. Csakhogy
én nem Jókai-regényben voltam,
hanem a kegyetlen valóságban,
nem Komáromban, hanem Páris-
ban és nem azért küldtek ki, hogy
nagyszerű meséken tündöjsem, ha-
nem hogy a békemunkánál vala-
mi segítséget tegyek. A tükör-
nek azonban nagy feladata volt,
mert vannak rosszul nevelt fér-
jek, akik akkor is utána loholnak
feleségüknek, mikor arra semmi
szükség nincs. Ilyenkor, míg a
férj a kilincsesel megbirkózik,
(ami maga egy másik mű volt)
a tükörben a hölgy eltűnik és a
férj egvedül találja legjobb barát-
ját, akivel folytathatja megkezdett

beszélgetéseit afelett, hogy Cail-
laux-t guillotíra kell-e tenni, vagy
a pénzügyminiszeri székbe. (Cail-
laux azért jut eszembe, mert a mi
uccánkól látható volt az a sza-
natórium, ahol 6 hazaárulási ideg-
betegségben feküdt Clemenceau
uralma alatt). Az én szobám gyö-
nyörű ablakából egy fát láttam,
amelytől megrémültem. Nem va-
gyok babonás ember, pedig elég
okom volna rá: pénteken szüle-
tem és pénzügyminiszer voltam.
A fára az volt felírva: Ültetett
1526-ban, — épen a mohácsi vész
esztendejében és ez volt csakugyan
a mi második Mohácsunk.

Önkéntelen rabság becsülef-
szóra.

A bizottság működése lassan
kezdődött. Először a különféle
hatalmak adták át megbízó leve-
leiket. Egyszerre csak Honduras
közvérsaság is jelentkezett, hogy
vele békét kössünk. Nekünk fo-
galmunk sem volt arról, hogy
Hondurassal háborubam vagyunk,
ezért Bécsbe kellett sürgönyöz-
nünk, ahonnet megtudtuk, hogy
miután az Északamerikai Egyesült
Államok Németországnak hadat
izentek és Honduras Amerikával
tartott, mi pedig Németországgal,
ennélfogva Hondurassal is békét
kell kötnünk.

A franciák nagy különbséget
tettek ellenségek között. Míg a
németek békétanyáját drótsöv-
nyekkel vették körül, nekünk ma-
gyaroknak becsületszóra elhitték,
hogy nem lépjük át Neuilly ka-
puiját engedelem nélkül. Ezt a
becsületszót meg is tartottuk. Csak
egy barátunk járt tal a franciák
eszn, de ő is csak a francia va-
lutapolitikát tréfálta meg, — ő
mindennap huszszor bement az
állatkertbe és kijött annak a tuló
kapuiján. Nem azért tette ezt,
mintha egy kenguruba lett volna
szerelmes, hanem mert valutapo-
litikát üzött. Valahányszor bement,
papír 5 frankossal fizetett és visz-
szakapott 4 ezüst frankot, 4 ezüst
frank pedig 4 svájci frankot je-
lentett. Így lassanként sikerült
Neuilly környékét lecsapolni az
ezüst pénztől.

Amint elvártságunk engedni kez-
dett, megláttuk azt, hogy a mi
sorsunk már előre meg van pe-
csételve. Aki valamely minisze-
riumban dolgozott, tudja, hogy ha
egy beadvány érkezik például a
pénzügyminiszterhez, az kiadja
„véleményes jelentéstétél végett“
a pénzügyigazgatóságnak, Buda-
pesten az adófelügyelőségnek vagy
az illeték kiszabási hivatalnak. A
mi egész kötetekre menő védőkez-
iratainkat a nagyhatalmak így ad-
ták ki véleményadás végett a cse-
heknek, románoknak, jugoszlávok-
nak és lengyeleknek. Amit mi
válaszul kaptunk vissza, az nem
a nagyhatalmak elhatározása volt,
hanem a későbbi kisantanté. Ezért
oly rettentő a trianoni békének
minden szava.

Amit mi akkor így ösztönse-

rüleg megérezünk, azt a később
közvetett emlékiratok tökéletesen
igazolták. Wilson titkára két kö-
tetben adta ki feljegyzéseit és ok-
mányait és azokban megállapítja
először azt, hogy Wilsonnak fo-
galma sem volt Európa földrajzá-
ról (a fiumei kérdésről) másod-
szor, hogy idegbajban szenvedett
már akkor, mikor Newyorkból el-
indult és ez a neurasthénia fo-
kozódott a sok herce-hurca között,
melyben Európán végig vitték.
Lloyd George-ról német források-
ban az olvasható, hogy buzgón
gölfözött, mikor a táviratokat neki
felolvasták és egy német jelentés
szerint, mikor azt mondták neki,
hogy Transylvániát (Erdélyt) Ro-
mánia akarja, azt kérdezte volna,
hogy hol van az a város?

Harc a „jogforrás“ körül és
a békeszerződés.

Igy az egész diplomácia francia
kézben fonódott össze és a kis-
antant szócsovein át harsogott a
mi fülünkbe. Egészen világos az,
hogy Franciaország először nem
akarta Nyugat-Magyarországnak
Ausztriához való csatolását, nagy
oka volt ehhez, félt — aminthogy
ma is fél, — hogy Ausztria Né-
metországgal egyesül és akkor
még egy nagy földet lakosaival
együtt ellenségéhez visz át. A
többi hatalomra nézve teljesen kö-
zömbös volt Nyugat-Magyarország
sorsa. De mert Magyarország hó-
napokig veszekedett azon, hogy
Friedrich István jogforrás-e, vagy
nem és így nem tudott olyan kor-
mányt alakítani, melyet az antant
elismerjen, az osztrákok ügyes
politikával nekimentek és sikerült
nekik Nyugat-Magyarországot is
elszedni tőlünk. Magunknak kö-
szönjük tehát, balsorsunknak ezt
az utolsó kalapácsütését is.

Semmi segítség nem volt.
Történt ez ugyanakkor, amikor a
nagyhatalmak közül egyetlenegy
sem akart Magyarország részéből
egy darabot is magának elfoglalni,
kivéve Olaszországot, amely Fiu-
mét akarta megkapni — Jugosz-
laviától! Szálljunk magunkba és
ne szidjuk ezért az olaszokat. Mert
mi volt az igazság? Negyvenesz-
tendeig túrtuk azt, hogy Fiumé-
ban volt egy kormányzósági pa-
lota, abban egy kormányzó és egy
pár magyar tisztviselő, akinek senki
a világon nem engedelmeskedett.
Odaát pedig, a nagy óra alatt, ült
a „Rappresentanza“ (olasz nyelven)
és egyetlen törvényt végre nem
hajtott, amelyet Budapesten hoz-
tak. A bizottságokat senkisémm ala-
kitotta meg, pedig a magyar par-
lament Fiuméra kiterjedőleg is
megparancsolta. Mi pedig mindezt
negyven esztendeig nem láttuk.

A többi nagyhatalom Magyar-
ország területe iránt semmiképen
sem érdeklődött. Ezért Trianon
igazi története két részből áll:
az ugynevezett nagyhatalmak ré-
tegéből, mely elnézett Magyaror-
szág felett és a kisantant kívánsá-
gaiból, amely szétszedte a Kárpá-
tok medencéjét. Mindkettő megett
pedig a magyarság irtózatoss ve-
szekedése, pártusája és elkésett
politikája lapangott.

TÁRSASÁG.

Rajongó vőlegényekből — mogorva férjek. — Miért fontosabb minden a feleségnél? — A ragyogó mátká-napok után jönnek a szomorú sivár házassévek.

Az itt következő írás egy szellemes és kedves asszony szatirikus kritikája. Mit kritizálhat egy asszony? Természetes, hogy csak a férjét és rajta keresztül az összes férjeket és mit vehet éles bonokés alá? — A házasságot... Leközlőjük a beküldött kedves írást, ami tulajdonképpen a mai forrák házasságát hű, bár egyes részekben torzított tükrö. Sokan ismernek majd magukra s sokan fognak bosszankodni, mosolyogni, igazat adni és — lesznek, akik egy vállánál állással napirendre térnek az asszonybírálat fölött.

Boldogult leánykoromban — így kezdődik a levél — sokan azt hitték a menyasszonyi állapotot jellemző jelleggel, hogy férjünk egészen a miénk lesz. Ezt abból következtethettük, hogy vőlegényeink a mátkaság ideje alatt mindnyájan álműlőmösök voltak. Sajnos, egy havi házasság után az egykori vőlegényekből időközönként lettek, akiknek soha nem sikerült arra, hogy feleségül társaságban töltsenek pár órát. Magamról nem beszéllek, bár én sem vagyok kivétel. Sőt.

De mellettem lakik egy házaspár, akiknek az életét szinte akaratlanul megfigyeltem. Fiatal házaspár, úgy szerették egymást — mielőtt megesküdtek, hogy Romeo és Júlia elszégyellhetők magukat. A férj tudós. Egész éjszák az íróasztal mellett ül. Reggel későn és álmossággal, magára kapkodja ruhát, sokszor még borotválkozik is esteleji, nem ritka, amikor a mehettyét egy gombbal feljebb gombolja és többször megtörtént, hogy elfelejtett nyakkendőt kötni. Egész délelőttjét leköli állása, délután későn jár haza, mindig akad valami megbeszélés, tanácskozás, esetleg ütés, sokszor fél háromkor ebédel, gyorsan, idegesen, kapkodva. Azután lefekszik és alszik átig, amikor megy, a kávéháza, este mindig van valami összejövetel, pár perc idő a vacsora és éjjel nyolc kezdődik a munka. Pedig tavaly még majd megették egymást — mint vőlegény és menyasszony.

Más. Egy rokonom tisztviselő. Reggel pont nyolckor elmegy, kettőkor jön. Odahaza zsarnok, ha az ebédel a legcsékélyebb baj van. Ez annyira rajta a hivatalának, hogy nem is tud másról beszélni, mint a hivataláról, a kollegáiról, a főnökről, a felekről és arról a fontos másszóról, amit betölt. Ebéd után alszik, délután kávéház, este törzsasztal, néha elfelejt hazajönni vacsorázni, sokszor reggel háromkor fekszik csak le. Ez mindig attól függ, hogy mikor engedik el a „barátai”. Megjegyzem, hogy két évvel ezelőtt olyan bösz szerelmes volt, hogy naponta két virágcsokrot küldött a menyasszony, egy lépest nem törtétt mellé, elkísérte szabónőhöz, kalaposnőhöz és cipészhez és kijelentette, hogy föbe lövi magát, ha az „édes”, az „egyetlen” nem lesz az övé.

Lakik itt egy jólismert iparos is. A nyárspolgár típusa. Délelőtt műhely, délután sörözés a törzsasztalnál, ebéd után fekete a törzsasztalnál, délután munka, es-

te összejövetel a törzsasztalnál, vacsora után ivás a törzsasztalnál, késő éjjel lefekvés. Ez a férfi nyolc évig várta a feleségére és már gyerekkoruk óta szerették egymást. Azután tudok egy kereskedőről, aki reggeltől estig az üzletben ül, este holtírádian hazajön, nem szól semmit a feleségének, vacsora után visszavonul dolgozószobájába, számlákat revidál, ír, dolgozik éjjelig, lefekszik és korán reggel pedig roham az üzletbe. És így tovább. Nagy szerelmekből, a sűrű tartó hűségéből ilyen házassévek lesznek. Hogy én hogy élek? Hát az elmondott példák közül az egyik én is illik. Az én férjem is há-

romszor akart meghalni miattam és minden héten kaptam egy szerenádöt. Ugy esküdözött, hogy mindig mellettem lesz, hogy szinte sirt, amikor a nagy szavakat kimondotta. És most?...

Csak arra vagyok kíváncsi, hogy tulajdonképpen hol a hiba? Az asszony nem jó, a házasság intézménye rossz, a kor változtatja úgy át az embereket, vagy a férfi jobban szereti a barátot, társaságot, hivatást és törzsasztalt a feleségnél? Ugy szeretném, ha valaki ezekre a kérdésekre okosan és elfogadhatóan meg tudna felelni. De vajon ki az, aki elfogadható magyarázatot adhatna. Egy tény: minden vőlegény legdrágább és minden férfi a legutáltatásosabb. Amelyik asszony kétkedik ebben, az vizsgálja meg jól saját magát és mégjobban a férjét és igazat fog nekem adni...

Vásárt csinál a Nyomor.

Elramiótt életek utolsó feltett kincseit viszik a zsibpiacra. — Ócska him-lomok mint élettragédiák szemfedői

(Saját tud.) Ócskapiac a Piața Ce-tate Veche (Óvár) téren. A szegénység, a nyomor vására ez. Arad város zálogháza, mely a kora hajnali óráktól kezdve a késő délutáni nyüzsgő, mint a hangyaboly. Szegény asszony kockás cihája és nemesi kurrik kopott régiségei váltogatják egymást a földre rakva tarka összevisszaságban. Kicsorbuitt ibrik mellett ócska vasaló, a rozsdá virágot hajtó rajta, azután törött kerekű

zöldségpiacon. Szegény feketekendős munkásasszonyok, ódivatu kalapos „naccságok”: nyomorgó nyugdíjasok feleségei, a nagy világéges megvakított és féllábu rokkantjai, akik az utolsó nachtkasznit, az utolsó tarka abroszt viszik ki a zsibvásárra, mert — enni csak kell! A Nyomor az ur itt. Az Óvár-tér az ő nagy birodalma. A munkásasszony könnyel áztalt kispárnáját váltja itt fel papirbankóra, a szellérember fejös kecs-

bölcső, használt patikaüvegek, kályhaellenző, gyerekking, cipősamfá, pálinkás butykos, madárkalitka, szalmakalap, vekkeróra, lexikon, siruccotill, kis mázsa, félikabát, dugóhúzó, ágybetét, telefonkagyló, művirág, eleven fehér egerek, thermospalack, öt kilónyi rozsdás drótszeg, patkány-csapda, rámás csizma, egész garma viselt ruha: férfi és női, jobb időket látott paraplé, lepkefogó háló, festményreprodukciók és a jó Isten tudja még mi, talán csak falramászott fogkefe, megbolondult meggyfabot, halvaszületett nagymama és tengeri herikentyű hiányzik onnan.

A kofái kékkendős, kélfestőbe öltözött vén nénikék kancsal izmaelilák. Vannak azonban a kalmárokon kívül termelők is, csakugy mint a

kéjét hajtja ide ki eladóra. Könyv, vér, szenvedés és átok tapad minden darabhoz, amit különben is helep a szegénység mocska és pókhálójá.

Július nénitől a vevőközönség iránt érdeklődöm:

— A „kuncsaftok” — szegények. Vasalt nadrágos urak nem igen járnak ide „vásárolni” eladni már inkább. Ha megzorúlnak pénz dolgában, kiküldik eladni a vasalatlan ingüket, a vasaltat magukon hagyják, ebben korzózhatnak. A mi vevőink csupa szegény emberek. Uri népek is vannak közöttük, a multkor egy hivatalnokkisasszony ment férjhez, az édesanyja itt szedte össze a „stáferungja” nagy részét. Hát bizony nem valami „módis” lesz, de hála Istennek ezért is, mert más bizony eladogatni kényyszerül a darabonként össze-

vásárolt és téli éjszakák lámpalángjánál vakuló szemekkel kihimezett ke-lengvéjét. Ha tudná a fiatal ur, hogy mennyi urikisasszony hoz el otthonról egy-egy darab batisztínget a stáferungból, aztán itt kótyavetyéli el nálunk. Potom pénzért. A pénzt meg amit kap, elpocsékolja: „muzira”, anzikszkártyára, cukrászdára, meg a jó ég tudja mire. Hej, drága jó ifjúr, cudar világ ez! Hogy ilyen szegénységet is megértünk...

Goldstein ur, a vis-a-vis standos is leadja a véleményét az ócskapiac forgalma és milieujé tárgyában:

— Hát kérem, üzlet az van, de nem nagyon van. Tudom, hogy maga azt gondolja kérem, hogy én azt hiszek, hogy az adóbizottság előtt mesélek a „dolgozat”, de kérem, ez mégis úgy van. Nekem van hat gyerek, egy feleség, meg én is vagyok egy. És kérem, min lehetne itt „sokat” keresni? Bölcsőt nem adtam az idén még el, nincs gyerek. A szegény asszonyok is — „modernek” már, tehát kérem akkor „dudlisüveg se kell. Télen hoznak nyári ruhát, nyáron hordják ki az ócskapiacra a félikabátokat. Nekem benne kell hagyni egész esztendőn átkal, (ugye-bár Goldstein bácsi: a pénzt?) hogy „gyűvőre” hasznót lássak. Hát hásson az? És kérem, mibe kerül máma a kamat? És ebből tartok el hat gyereket és egy feleség. Az adóbizottság azt mondja, ne sirjon mindig „Goldstájn ur” — maga gazdag ember. Hát mire föl vagyok én gazdag ember? Gyerekekben lehet, az van sok hála Istennek, hat darab — bis hundertundzwanzig. De „üzlet” az nincsen. Nem mondom, van, de nem nagyon van. Csak adó van nagyon!

Végignézzék az ócskapiac tulsó végében Luca néniél egy üzletkötést is. Sápadt, elnyűtt munkásasszony alkudozik egy pár ócska bakkancsra. Hosszan, sokáig.

— Hogy ez a pár cipő, néni?
— Háromszáz lej, lelkem.
— Ez a vacak? Hát ezt már más a szemétre dobta.
— Ugyan ne mondja, lelkem? Megnézte jól?
— ?
— Hát maga azt hiszi, hogy ami az ócskapiacra van, az csupa szemétre hajított holmi! Mért volna ez a pár finom cipő vacak?
— Hát nem látja, hogy a sarka rossz, a talpa rossz, a kaplitát is borítani kell?
— Ja, lelkem, ha maga ujat keres, akkor menjen a boltba vásárolni!
— No aztán, hogy adná mégis a cipőt?
— Háromszáz lejért...

— Ezt már hallottam. Mondja az illendő árárt?
— Hát mit ígérne érte aranyom?
— En? Semmit...
— Mért semmit? Hát ígérni csak szabad?
— Hetven lej.

Vagy félórán keresztül hallgattam ezt, míg megegyeztek 110 lejben, Luca néni tíz és husz lejenként engedett az árból, a munkásné pedig öt lejenként licitált feljebb. Végre megállapodtak. Aztán parázs veszekedés támadt egy husz lejes pénz miatt, amin nem stimmeltek a számok és Luca néni nem akarta elfogadni. A sápadt munkásasszony erre átváltozott furiává, az arca kigyult, ugyan-csak tüzelt Luca néniére, szedte róla le a keresztvizet.

Féltem, hogy én jövők majd sorra és nagy bölcsen eloldalogtam az ócskapiacról... (—16.)

Kegyelem, én ártatlan vagyok...

Sikoltó szóval sirt fel a panasz a Becsület hajótörötteinek ajkáról, akik mögött döngve csapódott be a Szomorúság Házának komor, kegyetlen kapuja.

Seregszemle az aradi börtönök bus lakói fölött.

(Saját tudósi tónusból.) A májusi nap káprázatos fényzőnnel árasztja el a jövedvű embereket... elegáns, lengerűhás hölgyek jövedvű kacagás közepette flörtölnek ruagyógószemű férfakkal. Amerre csak nézünk, tombol az élet. A Maros partján katonazene vigakkordjai mellett sétálnak karonfogva, egymás szemébe felejtkezve az ifjú szerelmesek s néhány lépéssel feljebb... szomorúszemű számkivetettek hallgatják gyötörő a vidám zenéhangokat. Nin csen nevik, megkülönböztetésük egyetlen szomorú gyűjtőnév alá foglalják mind: rabok... A komor épület ott magaslik előttünk, néhány lépéssnyire a tomboló életmórtól s szomorú meséket süttog azokról, akiket a társadalom kiközösített, s még szürke fal közé száműzött, mert súlyosan vétettek a rend ellen. És a sétálók meg-megállnak a szomorú épület előtt, süttogva, szinte félelemmel kérdik egymástól: vajon milyen lehet odabent az élet, az évek eltemetettek között? A sárga épület azonban néma, nem felel, a szabad boldogok pedig megborgozva sietnek tovább a szomorúság háza tájáról...

Becsapódik mögöttem a vasajtó, hosszú folyosó áll előttem, a melynek köves kockái taktusban kopog a szuronyos ór csizmája. Az elő temető csendes, éppen olyan csendes mint a másik. Ahová a sír rokonok kísérik ki az embereket örök pihenésre. Kinyílnak sorban az ajtók, közömbös arcok, révedező szemek merednek az emberre... engedelmesen felelnek a kérdésekre, egy pillanatra talán felcsillan a szemekben az érdeklődés tüze, hogy azután ismét lethargikus közönyösségbe merüljenek.

92-es cella. Középkorú férfi dolgozik csendben, felugrik amikor csörren a kulcs és nyílik a cellaajtó. — Bellay István vagyok — mondja be, majd ekésredve kérd: — Nem tetszik tudni miért vagyok itt? Mert én nem tudom. Két hónapja vagyok itt, nem kérdeztek, nem hallgattak ki s azt sem tudom miért kell nekem itt töltenem az életem egy részét a kísérteties págy fal között. — Betölti a szűk cellát a felcsattanó vad s Bellay István a rácsos ablakon keresztül újra felkiált az ég felé: Miért... miért... Válasz azonban sehonnan sem jön, az ör közömbös arccal csukja be a cellaajtót, egyedül hagyva Bellay István aradi ácsmestert kétségeivel. A következő cellában négy férfi heverészik. Felugranak, amikor nyílik az ajtó s közepertmetti, porszerű férfi ugrik kiém: Borisdán György, a szakszakszaki vezető járáshírói igazgató. Felcsukló zokogás közepette beszéli: — Uram, 35 éven keresztül szolgáltam tisztességgel, becsületben az államot s most itt vagyok. Azért, mert visszaértek a jóhiszeműségemnek és bizakimamnak. Itt kell töltönnöm ög évemet a tör-

lőben ártatlanul. Megszakad a beszéd s sírás tölti be a cellát. — Nem vagyok bűnös s ki akarok menni, ki a napsütésbe... az életbe. Tovább, csak tovább... a becsapódó cellaajtó zörgése elfojtja a zokogás hangját.

Külön cellában, gondosan elkülönítve egymástól egy-egy vasúti tisztviselő. A millió panama vádlottjai. Majdnem mindegyiket asztalra hajtott fővel, gondolkozva találom... vajjon mi rejlik az összeráncolt homlokok mögött... Csak néhány hónapos vendégek ők s szinte szegényen telkintenek a kíváncsi látogató elé. Felzug mindenütt a refrén: Ártatlan vagyok s nem tudom miért kerültem ide. Sakkozom, írnom, mert mint vizsgálati foglyok némi kedvezményben részesülnek. S vágyakozva nézik a rácsablakon keresztül a napsütéses tájat, a jövedvű embereket, akikről most egy egész világ választja el őket. Az egyik másodemeleti cellában negyedmagával itt Ernő vasúti tisztviselő van elhelyezve, akiről a vizsgálat már kiderítette, hogy ártatlan. Mohó vágyakozással várja, hogy végre megnyíljon a vasajtó előtte. — Csak a szegény anyámat sajnálom — mondja, a ki segítségre szorul és mégis engem segít. De ha egyszer kijutok innen, meghálálom neki ezt a jó-ságot. A vasúthoz pedig már nem megyek vissza, mert ha egy vasúti aktát látnék, újra eszembe jutna a tömlőc, a keserűség és a szenvedés, amelyet pedig olyan nagyon szeretnék elfeledni...

Engel Mór, aki két éve van vizsgálati fogságban, már beletörődött arccal fogad, mindennel meg van elégedve s várja a szabadulás napját, mint a többi szomorú ember.

Egy emelettel feljebb női osztály. Majdnem mind lopásért van itt s szinte előkelő helyet foglal el közöttük az a szerencsétlen kis cseledélny, akét egy pécsi bi-ró paragrafushoz való ragaszkodása juttatott ide hat hónapra. — Kálmán Mária németperei cseledélny, pedig könnyes szemmel ismétli: Nem megyek többet szolgálni, inkább napszámos munkával keresem meg a kenyerem. — Aztán egy pillanatra felcsattan: — Miért vagyok csak én itt, hiszen az asszonyom is gorombásított velem? — Ebre a kérdésre sincsen válasza, mint a sok más kérdésnek... Ezután az egyik érdekes vendég kerül elő: Máttyó Mária, aki harmadszor vendége az aradi fogháznak. Egy híressége van: nagyszerűen ismeri azokat a büntető törvényeket — amelyek a lopással függenek össze. Amikor megmondták neki, hogy előkészített ellene a vádlat, az első kérdése az volt: Milyen paragrafus alapján vádolnak? — S azután hosszú magyarázatot tart, hogy melyik paragrafus alapján lehet őt elítélni. Vajjon mi lett volna ha-köle, ha a lépcsőjétől jócska hars-nálja fel? Hasztalan kérdés... mincsem rá válassza. — Horváth Etel hatodsor van a fogházban lopásért, legutóbb Barikó Ema,

volt aradi primadonnától ruhákat lopott el. — Higye el, nem érde-mes lopni — magyarázza nekem. Igaza van. Nem érdekes. Azon-ban hogy miért van itt mégis inár hatodsor, azzal a válasszal adós maradt. Menjünk tovább. Majd minden cellában felhangzik a refrén: ártatlan vagyok. Az ember szinte azt hinné, hogy ez külön menhely az ártatlanok számára, míg a bűnösök kont sétálnak a má-jusi napsütésben...

Lassanként haladunk vissza-felé. A lépcsőn találkozunk Pa-gura Antallal, a híres verekedővel, aki ezuttal a rendőrök megtámadásáért van itt. Cigaretta-t kér, majd amikor rágyújtott, kijelenti: Tessék elhinni, nem vagyok én

olyan rossz, mint amilyenek az újságok mondanak. — Ezzel már hátat is fordít s seper tovább. Igaza van. Itt mindenkinek igaza van. Ujra becsapódik a vasajtó s néhány pillanat múlva siető lépé-sekkel haladok a park felé. Az egyik padon egy fiatal szerelmes pár riad fel. Csókolóztak. Nekik is igazuk van. A Marosparton pe-dig tovább szólt a zene, tovább sétáltak s tovább flörtöltek az emberek. Az élet tombolt min-denütt, a vigság csak egy elátko-zott helyet került el, ahol szomorú emberek préselik keresztül arcukat a hideg vasrácsokon... Az élők temetőjét, a szomorúság házat.

Marosi Rudolf.

Istenem, az ember...

— Juliának. —

Istenem, az ember, ha szeret is néha egy kicsit tüzesen, egy kicsit busan, nem tudja, milyen néma a jaja az arca, milyen érvény, ami felett vörösén kél a nap,

Csak a karja ível fel a csillagig, csak a lába indul el a messzeségnek, csak a szíve körül érez ősi neszt, de a vére ittmarad, mert bus májusban, szent lombok alatt valaki elébedn üzenhet évével, fájón, örökre szökén, — akit ölél s akit ha átölél tudja meg: nem ő, nem ő, jaj, idegen, — akit örök, dus, égi mágyára dob, akit csókol, akar, szeret és megtaga.

Istenem, az ember, szereine valami szépet és nagyot, keze, lába messzi utnak indul, de a vére ittmarad s percben, utcán, lombban, éjben, holdban hull, mindiobban hull és mély sebekből énekel, aki elébeállt: egy idegen, örök, szöke nőnek.

Ormos Jván.

SPORT

O Csónakkeresztelés a Maroson. Ma délelőtt 11 órakor lesz az ATE csónakkeresztelési ünnepsége az aradi Kulturpalota mögötti pavilonnál, este pedig a Kioszk terrasszán nagyszabású ismerkedési estélye, melyre t. iagjait és vendégeket tisztelettel meghív.

O Kisorsolták az AAC pünkösdi körmérkőzését. Tegnap ejtették meg a pünkösdi körmérkőzések sorsolását, melynek eredményeként a TAC az Olympia csapatával játszik előmérkőzést, míg a főmérkőzés keretében az UCASP és AAC csapatai találkoznak egymással. TAC csapatának a jóbíraevű külföldi egyesületekkel játszott mérkőzés után stílusa erősen kicsiszolódott, de így is tudásának legjavát kell a küzdelembe vinnie, hogy a tavaszi bajnoki szezonban erősen feljavult és szépen játszó Olympia csapatával szemben a mérkőzést a maga javára eldönthesse. — Zsilvölgy legerősebb és Arad legerősebb csapatának a találkozása nívós és szép küzdelmet fog nyújtani Arad város sportközönségének mivel ezen mérkőzés lesz hivatalos döntő Zsilvölgy és Arad sporthegemóniáját. A csapatok egyéb ként oiv erővel készülődnek a küzdelemre, hogy az értékes azu-

serleg győztesét előre tippelni nem lehet s így a mérkőzések lefolyása teljesen nyílt. A mérkőzések kezdete d. u. 4 és 6 órakor van.

Értesítés!

A kolozsvári Tordai-ut villa sorsolá-sának első heteiben, hatósági intézkedés folytán előállott kényeztetési eladási státust miatt, a sorsolást kénytelen a sorsolás napját hatósági jóváhagyással máj. 29-ről

visszavonhatatlanul folyó évi július hó 29-re áttelni.

Ez új hatánap azonban visszavonhatatlanul végleges és semmi körülmények között további halasztás nem fog bekövetkezhetni. Ezen sorsolás az illetékes miniszteriumok és hatóságok által törvényesen és szabályszerűen megadályozva van.

A T. nagyközséget a sorsolást a szenvedett halasztásért kárpótolni akarja és ezért a főnyereményen kívül további egyrészt pénzyereményt állított be.

Főnyeremény emeletes villa telekkel a Tordai-ut 26. sz. alatt. —: All 6 szoba, 2 konyha, 2 fürdőszoba, 2 előszoba, eselőd-szoba és más sokaságos mellékkegy-ségekből.

Pénzyeremények:
I. nyeremény ... 10.000 lei 10000 lei,
II. nyeremény ... 5.000 lei 5000 lei,
III. IV. és V. nyer. d. 1.000 lei 3000 lei,
VI. nyeremény ... d. 800 lei 4000 lei,
VII. nyeremény ... d. 400 lei 4000 lei,
Nygyven nyerem. d. 300 lei 12000 lei,
Nygyven nyerem. d. 200 lei 8000 lei
tehát összesen 101 nyeremény, melyekp valamennyi sorsjegytulajdonos egyenlő joggal és esélylyel játszik. Főbizománya: Sirocco Cluj, Str. Reg. Maria 14. Halvi el-ármány Arad Központi Takarékpénztár Rt.J.

És itt megpihen az elöregedett Élet

Emberitök keserves küzdelme után enyhe menedéket ad az aradi Öregek Otthona. — A doktorbácsi, aki Amundsen-ről beszél. — Világszép asszonyból csöndes matróna. — Nehány pillanat a ragyogó Mult elhalkult ködemberei között.

(Saját tud.) Aradon, a csöndes Perényi-utcában magasha törő fenyők és jegenyék, bájos rózsahagyas között büszke, szép fehér emeletes ház néz le a szomszédos földszintes házakra. Derűs időben fehérfejű, roskatagjárású öreg hölvek és urak sétálnak a hűs parkban, gyönyörködnek a rózsafákban, ülnek a padokon, diskurálnak, könyveket olvasnak és néznek ki az uccára, ahol rohan, üvölt, liheg az Élet. Az az élet, amelyet az 60—80 éves szép fehér fejűk már nem tud megérteni. Ez a furcsa ház az Öregek Otthona. Nem menedékhely, városi, vagy állami fillérenként létesített szomorú otthon. Páratlan emberbaráti intézmény, amelyhez hasonló egész Romániában nincsen. A keletkezése is érdekes. Néhaj Spitzer Ignác aradi gazdag polgár, világtól visszavonultan élő aglegény, halála után minden vagyonát, két házát, földjét, készpénzét arra hagyományozta, hogy abból egy Öregek Otthonát létesítsenek. Szegény, jó Spitzer Ignácnak se felesége, se családja, olyan szomorúan és magányosan élt a nagyvilágban, öreg napjaira nem ült az ágya mellett senki. És miután tudta, hogy mi az a kegyetlen, magányos öregség, vagyonát arra hagyta, hogy abból olyan otthont létesítsenek, ahol a hozzá hasonló szomorú öregek-melegséget találjanak. Nagy vagyon volt, szép ház telt ki belőle. Ma huszonegyen laknak a hangulatos kis szobácskákban, tizenhét nő, három férfi, jobbára özvegyek, de van két egymás mellett megöregedett házaspár is.

Vannak itt érdekes, egykor sokat szerepelt emberek. A nestor Hirschl Adolf, aki 84 súlyos esztendővel keskeny vállain még olyan fűgőn szaladgál, hogy az ember el sem hinné a nyolcvannégyévet. Valamikor gazdag kereskedő Ujpanáton, azután megöregedett és miután ő még a régi

dor-uccai házában és elvonult előtte az újabbkori Arad egész története. Ott figyelte az életet és a nagy fejlődést a kis pult mögött, egykoru kis diákok, ma már apák és nagyapák az ő boltjában vásárolgattak finom krumplicukrot. És addig számolgatta a tavaszokat,

míg egyszerre csak elfáradt és ötven évi munka után eljött megpihenni az Öregek Otthonába. Valamikor Arad város legszebb asszonya volt és még ma is olyan szép feje van és olyan finomak a vonásai. Önkéntelenül is kicsordul a könny a szeméből, amikor ápoló szép kezét megcsókolom.

Dr. Atlasz Ede a maga hatvanhárom évével még igen vidám ur. Bécsben tanulta a medicinát, so-

káig volt Marosillyén járásorvos, míg egyszer szélütés érte, megbénult és nem talált a nagy betegségre más orvosságot, mint ezt a csöndes Perényi-uccai házat. Most ő is áldja azt a furcsa Spitzer Ignácot, aki nem engedte az uccára kerülni. Amikor felkerestem kis szobájában, izgatottan lobogtatott kezében egy tétképet:

— Nézze kérem, itt vannak a Spitzbergák, itt ment el Amundsen. Látja ezt a kis pontot, ez Kingsbay. — Még ide is elhatol a nagy szenzáció: Amundsen, Kingsbay, északi sark... Az öreg ur különben félelmes sakkozó és egyik bajnoka a Dácia kávéháznak.

És jönnek sorra a fehérhajú özvegy matrónák, egyik sem fiatalabb hetven évesnél. Mind jókedvű,

mind meglegedett. Rosenberg Jakabné, Marót Sándor volt aradi apszerkesztő anyja, Grünbaum Samuné, akinek a férje harminc évig utazott egy cégnél, Niederländer Péterné, akinek az Isten tudná megmondani hány évig volt üzletje a Thököly-téren. Ismerős arcok jönnek előm, akiket még gyermekkoromból ismertem és akikről soha nem tudtam, hogy hova lettek. Eltűntek észrevétlenül az életből. Most már tudom a sorsukat: felszívta őket az Öregek Otthona. Egy becsületesen átküzdött élet után nem kell az uccára kerülniök. Itt van még a Heller néni. Az Ott-

hon lelke. A legszívélyesebb asszony, akivel valaha csak találkoztam. Fáradhatatlanul jár-kelegész nap, boldog, ha valakinek szíveséget tehet, nincsen olyan ügyes-bajos dolog, amit el ne tudna igazítani. Már amilyen ügyes-bajos dolgok itt előfordulnak. Pedig az ő roskatag vállait is nyomja már pár nehéz évtized. Van még egy érdekes multu özvegy asszony. Spitz Mórné. Huszonnyolc éves volt amikor meghalt a férje, aki gazdag és tisztelt kereskedője volt Aradnak. És soha nem ment többé férjhez, nem tudta feledni a férjét. Előkelő nevelésben részesült, Bécsben tanult a „K. u. K. Officiers-töchter Erziehungsinstitut“-ban és mutat még régi fákó leveleket egykori grófkisasszonyoktól, generálisok és ezredek leánykától. Tökéletesen beszéli a francia, német és angol nyelveket és még most is járnak be hozzá tanítványok, akiket tanít a nehéz világnyelvekre. Pedig már 72 éves. Micsoda romantikus szép multja lehet ennek a hölgynek.

Érdekes lakója még az Otthonnak a Klein-házaspár. Klein Ignác és neje, mindketten nyolcvanegy évesek. Valamikor sokat szereplő alakja a társadalomnak. Magyarország egyik legnagyobb pékműhelye az övé volt. És törhetetlen függetlenségi negyvennyolcas, városatya, kortes, meg főlvőmes-

ter. Ott vannak a falon arégi fényképek, ott díszlik rajtuk a rámás-csizmáz fiatal Klein Ignác ur. Meleg barátság fűzi még most is Barabás Béához. Most egész nap rendezgeti iratait, jegyzeteit, könyveit, sok érdekes írása van a mult-ról. Jól esik lapozgatni bennük.

Az épület 1913-ban épült: világos, szép szobák, villany, központi fűtés, fürdőszobák, nagy ebédlő, kitűnő ellátás, még kitűnőbb bánásmód. Szabó Lipót gondnok olyan ember, aki örül, ha jót tehet az ő öregeivel. Azután van itt még valaki: a főgondnok. Weisz Mihály az öregek fiatal arca. Előrelépett kereskedőember és élete

az fizete és az Otthon között oszlik meg. Dolgozik, fárad, intézkedik, hogy előteremtse azt, amire az Otthonnak szüksége van. Az hiszem, hogy szenvedélye nem az öregeken való segítés. Negy-éve áll az Otthon élén és ez a

négy esztendő új korszakot jelentett. Mert nagyon elfér egy kis segítés. Néhaj Spitzer Ignác készpénzét elnyelte a hadikölcsön, a szép birtokot elvitte az agrárreform és a zsidó hitközségnek és Weisz Mihály, főgondnok urnak nagy gondot okoz az intézmény fenntartása. Hogy miképpen tudják a semmiből mégis előteremteni a valamit, azt szeretném tudni megérteni. Kár, hogy város, állam, társadalom nem tud Spitzer Ignácra átváltozni. Milyen mások is lennének a szociális problémák, ha ágyuparkok és csatahajó-óriások helyett ilyen szép Otthonokat építenének...

Károly Sándor.

Felemlék a gáz és villany árát.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután tartott ülést az aradvárosi műszaki bizottság. Az ülésen Kaufmann Kálmán a városi művek igazgatója előterjesztést tett arra nézve, hogy a gáz és villany egy-ségárának emelését engedélyezze a bizottság. Kérését azzal indokolta meg, hogy a jelenlegi drágaság mellett képtelenség az eddigi árak mellett fenntartani az üzemet. Hívatkozott arra, hogy 1924-ben 1200—1400 kalória mellett a gáz köbméterenként 8 lej volt, míg ma 5000 kalóriát szolgáltatnak és így sokkal kevesebb gáz kell. Kitért arra is, hogy Clujon 14 lej, míg Timiscarban 13 lej az egységár 2400 kalória mellett. A bizottság eleget tett a kérelem-nek és a gáz árát köbméterenként 9 lejről 10 lejre emelte fel. A villanyárban is történt emelés, amennyiben a rendes áramfogyasztást 10 lejben, a motorikus fogyasztást 5 lejben szabályoz meg. Ezzel szemben a bizottság a jég árát nem emelte.

— Magyar előadók Valeni de Munteban. Bucurestiből jelentik: Julius 15-én a regátbéli szépfekvésű Valeni de Munte városban ismét megnyílik egy hónapig a szabadegyetem. A tavalyi kurzuson a magyarok és a többi kisebbségek csak mint meghívott vendégek vettek részt, idén azonban új programja van a szabadegyetemnek és ezen mint előadók magyar tanárok is szerepelnek magyar tárgyakkal és pedig dr. Bitay Árpád cluji tudós tanár a magyar irodalomról tart általános ismertető előadást, dr. Csáky Richárd a magyar középkori egyházi irodalmat fogja ismertetni, míg dr. Molitorisz Károly a tizenkilencedik század magyar irodalmi irányait és főleg ezek főképviseleit mutatja be.

kereskedelmi gárdából való volt, és nem tudta mi az a vagyonharcolás, konjunkturakihasznlás, élete 79 éves párjával szépen bejött az Öregek Otthonába csöndesen pihenni és szívni magába a piros és fehér rózsák drága illatát. Érdekes matróna özvegy Preisch Vilmosné a maga 82 évével. Intelligens, művelt, bájos hölgy, egész nap olvas kényelmes karos-székekben és tud még örülni továbbá tavaszoknak, felevélhullató őszöknek. Ötven évig volt üzlete a régi vaslakatos Asztalos Sán-

Piros pünkösöd napja.

Piros pünkösöd a május bucsuzásában. Virágtengerbe és galyak zöld kontuszába öltözött ablakok. Az elmúlt tavasz ünnepe és a nyári érések beköszöntője. Mikor a tejből búzaszemek kicsattanának zöld színekből és barna aszálásra ráncosodnak, tejből aszálásra testeket sötétre éget a búzaszűz májstól kacagva elvált nap sugar és tél ütötte, tavasszal hegedő sebek a meggyötört emberek lelkében nyár közeledtével elsorvadnak, mint ősszel a pusztulásra ítélt, sárgulva hulló falevelek.

Piros pünkösöd napja a Tavasz bucsuzása. Utolsó üdvözlés, utolsó csók, utolsó simogatás és utolsó kacaj. Holnap itt a Nyár a maga pokoli szerelmével, lángoló tüzével és a nyár égő, tűzes szerelem felperzseli a tavasz itt hagyott pompázó virágait. Duruzsolva csobogó patakok szikkadt öliket tárlják a nyárnak, csókos szájakra rászárad a szerelem forrása és piros székük sápadoznak a nyári égésben.

Piros pünkösöd napja: lakadó bimbók nyúzó virágba szökkenése. Lányok asszonya érése, szelíd tavaszok csókos bucsuzása. Misztikus titkok, tavaszi sejtelmek kipattanása. Mikor hídarcány csap fel az éjszakában: a mélyből felkivánczik a titok a világosságra. Rózsás lányarcokon a hirtelenség elmosódása, az első ránc a tavasz haldoklásában, melyet hiába zavarunk el a tiszta homlokról, ott marad műhatástanul, eltörülhetetlenül örök. Piros pünkösöd napja fogja le a haldokló tavasz megtört fényű szemét, hogy másnap feltámadjon az elhunyt, szende Tavasz kasszonyból forróvérű Asszonya érett Nyár, perzselő, tűzes, velő sorvasztó öleléssel.

Piros pünkösöd napja rózsás álmok temetése, gabonaszálak érésebe fordítása, nyár köszöntője.

Pető Gergely.

Lapunk legközelebbi száma a pünkösdi ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.

A királyné utazása. Bucurestiből jelentik: Mária királyné ma Szlatinára utazott Teodoru Ecaterina szobrának leleplezésére. A királyné innen Craiovába utazik, ahol meglátogatja a népjóléti intézményeket.

A pünkösdi istentiszteletek sorrendje az aradi minorita templomban a következők lesznek. Vasárnap reggel hat, hét, nyolc, kilenc órák mise, fél nyolckor szentbeszéd, amelyet Harsányi Vince házfőnök mond, fél tízkor D'André Károly rendfőnök tart beszédet, majd tíz órákor zenés nagymise, fél 12 órákor pedig rendes mise lesz. Este hat órákor csendes ájtatosság és szentbeszéd lesz, amelyet dr. Monay Ferenc plébános mond. Hétfőn a misek ugyanezen sorrendben következnek, reggel hat órákor Angella Sebő, délután hat órákor pedig Mahig Berard mondanak szentbeszédet.

Esküvő. Schwarz Bözi és Lévy Sándor ma délután fél öt órákor tartják esküvőjüket az aradi izr. templomban.

Eljegyzés. Brandenburg Nelly és Sablici Péter jegyesek. (Minden lakos értesítésére.)

Kifosztottak egy pénzes levelet az aradi postán.

A titokzatos felbontott és újból leragasztott levél, amelyből hiányzik 300 cseh korona.

(Saját tudósítónktól.) Egy csehszlovákiai hölgy, aki pár hete aradi rokonainál időzik, ma átnyújtott nekünk egy borítékot. A boríték fel volt tépve, majd ismét leragasztva, a levélben pedig csehszlovákiai rokonai köztük volt, hogy mellékelten a levélben küldenek neki 300 cseh koronát. A levél ajánlva jött Csehszlovákiából. A levelet az aradi posta kézbesítette. A levélből hiányzott a 300 cseh korona. A hölgy pa-

naszkodott és méltatlankodott, mert egy ajánlott levelet miközben valaki erőszakosan felbontott. Mi nem tehetünk egyebet, mint hogy meghallgattuk panasztát és leírjuk magát a száraz tény. Hogy ki a bűnös, hol a hiba, ennek a megállapítása nem a mi kötelességünk. A mi kötelességünk csak az, hogy megállapítsuk: az ilyen és az ehhez hasonló esetek nyugateurópai-fellegas szerint erősen rontják a posta, ezzel az állam erkölcsi hitelét.

Jegyző-értekezlet Aradon. Dr. Lázár Agoston, Aradmegye alispánja mára értekezletre hívta be a megye összes jegyzőit, közöttük a határszéli községek jegyzőit is, akiknek bő és kimerítő instrukciókat adott az új közigazgatási törvény végrehajtására vonatkozólag. Az új törvény nagy feladatok elé állítja a megyei közigazgatást és éppen ezért a községek vezetőit szükséges volt instrukciókkal ellátni. A határszéli községek jegyzőivel az alispán megbeszélte a megosztott vármegyék községi vagyonának a likvidálását, amire a bucsuzási román-magyar pénzügyi konvenció végrehajtása céljából van szükség. Az értekezlet után délelőtt a marosparti nyári mozi vendéglőjében bankett volt, amelyen az alispán is résztvett.

Bethlen elutazott Genfba. Budapesti táviratozzák: Gróf Bethlen István miniszterelnök ma reggel elutazott Genfba. Vele utaztak Bud János pénzügyminiszter és Szabóky Alajos államtitkár is. A magyar államférfiak a Népszövetség pénzügyi bizottságának tárgyalásain fogtak résztvenni.

Dohnányi amerikai karmester lett. Newyorkból táviratozzák: Dohnányi Ernő, a világhírű magyar zongoraművész és zeneszerző Amerikában hangversenyez óriási siker mellett. Dohnányit most leszerződöttette a States Symphonie Orchester karmesterének és Dohnányi ezzel a világ legelső dirigenseinek sorába került.

Az utlevélkérelmek új rendje. Az aradi rendőrség közli, hogy hétfőtől, június 1-étől kezdve megszűnik a délutáni hivatalos óra és reggel fél 8-tól déli fél 2-ig tartanak hivatalos órákat. Ezzel kapcsolatban változás áll be az utlevélhivatalnál is. Utlevélkérvényeket csak hétfőn, szerdán és pénteken lehet beadni 11 óráig, az utlevél kiadások pedig ugyanezen a napokon fél 1-től fél 2-ig lesznek.

Egész Arad a városligetben. Pünkösöd vasárnap délután csengő muzsikaszóval vonul ki a magyar tannyelvű polgári fiúiskola ifjúsága a városligetbe, melyet a város kívül-belül szépen rendbehozott s ülőpadokkal ellátott. Az iskola ifjúsága, tanáraival, gondosan készült, hogy népi ünnepének változatos mulatságaival feledhetlenül tegye ezt a pünkösöd délutánt. Szántó Péter tanár mindig nagy sikereket arató kórusát tagja énekkarával szebbnél-szebb magyar és román népdalokat ad elő. Neidenbach Ödön tanár a polgári iskola válogatott csapatjával, tömegritmusukkal elragadó felvonulásokat és szabadgyakorlatokat fog végeztetni. Záray Jenő tanár, tréfa-mester vezetésével pedig a kacagtató játékok egész sorát fogja bemutatni az ifjúság. Lassan kezdődött a

letti, melyet aradi szép leányok fogtak áruházi, komoly és vidám árverés, melynek értékes tárgyait a szépmultu iskolai barátai adták össze. Mindezt a sok szépet és jót 15 lej belépti díjért szerezhetik meg a felnőttek, tanulók és kisgyermek 5 lejért. Felhívásokat az iskolabizottság közszóval fogad, mert a jövedelmét a szegény tanulók tandíj és tankönyv szükségleteire fordítja.

Új rend a bíróságoknál. A törvényszékhez ma miniszteri rendelet érkezett, amely szerint a jövő év január elsejétől megváltoznak a hivatalos órák Románia törvényszékein. Az eddigi délelőti hivatalos órák helyett déli 1 órától este hétig működnek a hivatalok és a törvényszéki tárgyalások is ekkor tartják meg. Az új rendelet általános megütközést keltett az ügyvédek körében és mint értesülünk az ügyvédi Kamarák lépéseket tesznek, hogy az igazságügyminiszteriumot rábíráják a rendelet visszavonására.

Halálozások. Rothstein Mór ismert aradi kereskedő 67 éves korában elhunyt. Temetése május 31-én, vasárnap délután fél 3 órákor lesz az aradi izraelita temető halottas házából.

Jiraszek Ferenc ismert aradi építész 67 éves korában elhunyt. Temetése folyó évi május hó 31-én délután 5 órákor lesz az aradi felső temető halottas csarnokából.

Ghyssa Egay táncművész nő növendékeinek mai aradi estélyén a festői csoportokon, a triokon és a tornamutatványokon kívül szólószámokkal szerepelnek: Deutsch Manci, Gantner Lili, Gellért Melinda, Kürty Klári, Szömörkényi Magda és Wintertitz Sári. Az estély iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Az előadás színhelye az aradi Kulturpalota és pontosan este 9 órákor kezdődik.

A zsebmenetrend szerkesztője közli, hogy június 5-étől életbe lépő nyári kiadásának kinyomtatása után a mai napon megváltoztatták a hegyaljai motoros vasút menetrendjét és így a zsebmenetrend erre vonatkozó adatai elvesztették érvényüket.

Kórházba menekült egy betörő. Az aradi államrendőrség ma távirati értesítést kapott a nagyváradi rendőrségtől, amely szerint Katz Miklós körözött nagyváradi betörő jelenleg Aradon tartózkodik. Katz ugyanis az aradi köz-kórházba vételezte fel magát. A rendőrség kéri Katz Nagyváradra való átszállítását, ahol több elkövetett lopásért és betörésért vonják felelősségre. Az aradi rendőrségtől Tasca detektív a köz-kórházba ment, ahol megtalálta Katzot. Mivel az orvosi vélemények szerint egészségi állapota megengedi az átszállítást,

Katz Miklós ma rendőrségi escolttal Nagyváradra kísérték.

Járásbíróból ügyvéd. Dr. Silber Ignác járásbíró, aki a legutóbb az ujaradi járásbírósnál teljesített szolgálatot, ma lemondott állásáról. A járásbíró az ügyvédi kamarába való felvételét fogja kérni és Aradon nyit ügyvédi irodát.

Bétkocsisvizsga Aradon. Megkértek nemrégben, hogy az aradi rendőrség a bétkocsik revideálását határozza el. A különböző szemlék alkalmával ugyanis megállapították, sok bétkocsi olyan rossz állapotban van, hogy azon nem lehet a közönséget szállítani és ezért Liceanu rendőrspektor elrendelte, hogy az összes aradi bétkocsit tulajdonosok újból mutassák be járműveiket egy bizottság előtt. A szemle ma folyt le a bizottság előtt, amelynek elnöke Liceanu rendőrspektor volt. Összesen 231 bétkocsi vonult fel s ezek közül 60 bétkocsit hasznavehetetlenné találtak s így csak 171 kocsi kapta meg a további forgalmi engedélyt.

Betörés Aradon. Elrejtett aradi kereskedő ma feljelentést tett az államrendőrségen, hogy az elmúlt éjszaka betörték üzletébe és onnan több ezer lej értékű árukat vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást a toltások kézrekerítésére.

Hirdetmény. 106—925. Közhírré tesszük, hogy az aradi egyházközségi választók összeírása az összeíró bizottság által befejeztetve, az egyházközségi választók 1925. évi névjegyzéke f. évi június hó 1-től 10-ig terjedő tíz napra, az egyházközség irodahelyiségében (Arad, Str. Ioan Calvin 22., gimnázium) közszemlére tettük azzal, hogy abba az egyházközség minden tagja a megjelölt helyen és a mondott napokon, mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig betekinthet s hogy a névjegyzék adatai ellen az egyházközség tagjai közül bárki úgy a saját, mint a más személyére nézve a kitűzött idő alatt írásban felszólánálással élhet. Arad, 1925. május 23. Az aradi róm. kat. egyházközség előljárósága.

A futóbajnok balesete. Newyorkból táviratozzák: Nurminak, a finn világbajnoknak Newyorkban igen kellemetlen kalandja volt. Nurmi most bucsuzott el az Egyesült Államok földjétől és hajóra szállt, hogy visszatérjen hazájába. Hajórászállásakor óriási tömeg jelent meg a kikötőben, hogy a csodafutót üdvözölje. Nurmi boldogan köszöntö meg az üdvözléseket és miközben hátrafelé integetett, nem nézett maga alá és a tengerbe zuhant. A világbajnokot azonban néhány perc alatt sikerült kimenteni a tenger hullámaiból.

Gyomorbélzavaroknál, fölfuvódásnál, fölbőfögésnél, étvágytalanságnál 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Köz-kórházi jelentésekben olvassuk, hogy a betegek a Ferenc József-vizet nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 1924

— Ben Aroli Bey a timisoarai nyári szinkörben. Timisoara közönsége pünkösdi vasárnap és hétfőn esti 9 órakor a nyári szinkörben uilói gyönyörködhet Ben Aroli bey utólérhetetlen pszichológiai mutatóványai-ban. Uj, utólérhetetlen műsorának minden száma szenzációs. Mindenki nézze meg.

— A Szociális Missziótársulat 1. év június 1-én, hétfőn délután 5 óra-kor tartja Aradon, a városháza dísz-termében közgyűlését. Előadó: Si-mon Berta. A tagokat és érdeklődő-ket ezuton is meghívja az elnökség

Könyvtárakat jó árban vesz Kermel.
— Jégelőfizetéseket június hóra
felvez Reusz Sándor négy iróhája
Arad és a jégkihordó kocsiknál levő
megbizottak.

— Bükkszád gyógyfürdő megnyitlik június hó 1-én. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szak tekintélyek által javálva van a légzőszervek, gyomor és H4 hurutos megbetegedések ellen, namibőlóban hólyag-, vese- és epebajoknál, valamint sárgaság, krónikus gyomorbetegségek esetében. Szóval június hóra még előjegyezhető. Alkandó fürdőorvos. Mérések által konyha, diétás betegnek is. Bármi felvilágosítást készséggel nyújt a fürdőgazdaság. Bain Bicsád (Bükkszád-fürdő) J. S. S. S. (Szatmármegye.)

— A marosparti sétányon találak egy női ernyőt. Jólne tulajdonosa kivéti a szarvaszokóján,

100 Legend

megszámláltos 675

kis uradalom!

**Nem rekiám,
tény és valóság!**

4 szoba, konyha,
fürdőszoba, két ve-
szelős szoba.

Személyzet létszámok:
egy két szoba konyha
és egy négy szoba kony-
ha (szintén kőépületek)

**E 40 drb. jószágra la-
táló, kocsiakra és dissz-
el stb.**

2 szakszaktól kezdve és
b) a köznevelési
területekkel szembe, bol-
gyártási területekre alkalmas
prima minőségű
területen fekszenek.

**Glu fővasutállomása mellett,
10 peronyire a főtértől.**

Igatian kisorcelisa

népélet, helyi és pénzügyminisz-
teri titkos határozataival engedélyezve. 3079

Kuzs nagja 1925. auguszt. 1.

Sorsjegyeket eláruló helyek: Bacs Marmarosch, Chrisovoleni, Agrara. Albina Centrala és mindenki hí-
somaságosoknál, ahol az ingatlant
ábrázoló plakát ki van függesztve.
Főhízóhelyek: Közösségi Takaré-
pénztár Cluj, Cal. Victoriei (vett
Kosani L.-E.) 3., ahol a pénz el-
vetés tekintetében előzetesen postai
parcellák is csatlakozhatnak.

Tűzszervezik a francia kormányt

Bizalom a Marokkó-politika miatt.

Párisból táviratozzák: A kaimara tegnapi eseményei következtében valószínűleg változások történnek a kormányban. Painlevé miniszterelnök nem számíthat sokáig a szociálisták támogatására és

kényszerülni fog, hogy a kormány blokkját a középpártokkal kiegészítse. A kamara mai ülésén különben 537 szavazattal 29 ellenében bizalmat szavaztak a kormánynak a marokkói kérdésben követett politikájáért.

Visszatér Amundsen.

Szakértők meggyőződése szerint a bátor kutatók nem lesznek vértanúi az Északi Sarknak.

(Spitzbergák, május 30.) Azt az óriási izgatottságot, amelytől az egész világ Amundsen sorsa iránt viseltetik, élénken tükrözik vissza a világ minden részéből érkező szikratévé-iratok, amelyek mind kérdézősködni és feleleteket várnak. Már egy hete, hogy a repülőgépek észak felé eltűntek s már is szinte öröklévalóságnak tűnik fel az idő. A legénység a Fram fedélzetén egész nap csak Amundsenről beszél és még éjjel is őt áll a hajón, ki erősen figyel, nem hall-e motorhengerést a távolból. A kérdések szinte ostrom

szerűen hullnak a meteorológusokra, szakemberekre, technikusokra és a válasz mindig ugyanaz: lehetetlenség, hogy Amundsenrel valami baj történt volna.

'A legénység optimista: talán holnap érkeznek már meg — mondogatják az emberek egymásnak, talán már az éjszaka leszállnak, vagy talán a következő félórában halljuk a motorberregést. Abban az esetben mindenki meg-egyezik, hogy legkésőbb a jövő hét csütörtöken okvetlen itt kell lenniök, miután Amundsen is ilyen kijelentést tett elutazása előtt.

— Deutsch Manci művészportréja; Szabadeloadás Goldrót és Kingrót; Egy magyar artistának tragikomédiája Bukarestben; Konjunkturások tojástáncza Aradon; Rejtélyes cirkuszi történet két akrobatáról és egy lövöldöző halálridőről; Ez az én szeretőm . . . Szabó Dezső megunta Szegedet. Válasz a Munkaadók lapjainak; Az aradi zsidóság multja; Dr. Ungár növendék hangversenye stb. az Erdélyi Élet legújabb számából.

ku bíró a szembesítés alatt meg-
tört és bevallotta, hogy azért gyil-
kolták meg Gyercbánt, mert hiva-
tal szabálytalanságok miatt felje-
lentette és e miatt elcsaptak az
állásából.

Az új fordulat következtében a mai nap folyamán a tenisvári ügyészség részéről kiszállt a helyszínre Brandeser vezető főügyész és Safirescu vizsgálóbíró, akik Csedván kihallgatásokat folytattak és fényképfelvételeket eszközöltek.

Gyilkolt a bosszu.

Egy esztendő múltán felfedezeti gyilkosság.

(Safát tudósítónktól.) Több mint egy esztendeje, hogy Gyerbán Gusztáv dúsgazdag parasztgazdát meggyilkolva találták a temesmegyei Csedva község határában. Gyamukok alapján még ekkoriban több személyt letartóztattak, akik hosszú hónapokig ültek a temesvári ügyészség fogházában, miután azonban nem melettek fel ellenük kézzelfogható bizonyítékok, szabadlábra helyezték a meggyanúsítottakat.

Nemrégiben a temesvári csendőrszázad új parancsnokot kapott egy Katona nevű csendőrfőhadnagy személyében, akinek a kezébe akadtak az innmár feledésbe ment felderítetlen bűnügy aktái. Katona újból felvette a nyomozás szálait és rövidesen kiderítette, hogy Gyerbán Konstantvot Ruszanda Ioan és Konstantin, két unokatestvér, csedvai paraszti-
gények gyilkolták meg. Ruszanda Konstantin különben a meggyilkoltnak is unokatestvére. A letartóztatásba helyezettek bevallották, hogy Csejku Ioan volt csedvai községi bíró felbujtására követték el gaztettüket. Ezért nekik negyvenezer lejt ígért, a gyilkosság után azonban csak 10.000 lejt adott. A hiányzó 30.000 lejt többszöri követelés dacára sem kaptak mindmáig sem meg.

Katona főhadnagy a két gyilkos vallomása alapján elrendelte a felelősök letartóztatását. Csak

STINHAT'U MUVES'TET

• Az aradi színház heti műsora a következő: Vasárnap délután 4 órakor: Tisztelen a régi szeretőmet, operette-revü; 9 órakor: Üldöz a pénz, operette. Hétfőn d. u. 4 órakor: Krizantém, operette; 9 órakor: Marinka, a táncosnő, operette. Pétrás Sári vendégfelléptével. Kedden: Lengyelvér, operette. Pétrás Sári vendégfelléptével.

* Öldöz a pénz. (Szezonnyitás az aradi nyári színházban.) Amerikai izű operettel kezdte meg nyári szezonját Fekete Mihály társulata. A színészek nagyszerű munkáján mulott, hogy a darab sikert aratott és a közönség, amely ezuttal szépen megtöltötte a nyári színház hatalmas nézőterét, sokat tapsolt a szereplőknek. A „Halló, Amerika!” slágerszámait énekeltek a második felvonásban Szücs László, Lengyel Irén, Zilahy és Misoga, amivel csak fokozták a lelkes hangulatot. Zilahy Irén ismét óriási sikerrel debütált. Tomboló taps kísérte minden jelenését. A többi főszerepekben Lengyel Irén, Szücs, Misoga, Szabadkay és Kassay voltak kitűnők. Kisebbszerepekben az operettegyüttes többi tagja sok igyekezettel járult a sikerhez. Bakó Eszti és Boros egy táncszámmal keltek ki sok tapsot. Az előadást Fekete Tivadar prólóguza vezette be ismét és a szerzőt a közönség sokszor szólította a lámpák elé. (K. L.)

Budapesti színházak műsora. Budapesti jelentik: A Király-színházban az előző este 8 óra 15 perckor

mellett kerül színpire Radó—Szilágyi revüopercettje, a „*Régi jó Budapest!*” Vaály. Ilona, Somogyi Nusi, Berky Lili, Rátkai Márton. Kertész Dezső, Szirmai Imre, Lattabár Árpád, D'Arrigo, Raskó, Vendrey, Szentiványi, Gallai felléptével. Püskösöd vasárnap és hétfőn délután ugyancsak „*Régi jó Budapest!*” rendez esti hely-
árak mellett. — Jövő vasárnap délután a Rákosi-iskola növendékei a „*Tatárjárás*” című operett első és második felvonásából vizsgáznak, utána táncvizsga és kabaré. Rendkívül mérsékelt hely-
árak. — A Magyar Színház jövő heti műsorán szerepel Ibsen „*Peer Gynt*” című költeménye Grieg kísérőzenéjével. A főszerepben minden alkalommal Törzs Jenő lép fel, a többi főszerepeket T. Halmy Margit, Harmath Hilda, Siro Anna, játsszák. Kedden, csütörtökön és szombaton Pásztor Árpád „*Magnetic*”-je kerül színpire. Püskösöd vasárnap délután „*Magnetic*”, hétfőn dé-
után „*Csibé*” kerül színpire mérsé-
kelt helyárakkal. — A Magyar Színházban péntekig bezárólag minden este Luigi Pirandello „*Az ember, az állat és az erény*” rend-
kívül mulatságos vígjátéka kerül színpire Tükös Ilona, Somlay Artur, és a vendég Gellért Lajossal a főszerepekben. Szombaton „*Odet-
te nem tehet róla*” című eredeti francia vígjáték kerül bemutató-
ra T. Forrai Rózsi és Mátrai Erassival a főszerepekben. A darab előadását szombati és vasárnap este megismétlik. — Püskösöd hét-
főtől kezdődőleg a Blaha Lujza-
színházban nagyszabású kabaré-
műsor kerül színpire, első részében a legkiválóbb magyar kabarészí-
nészek, második részében külföldi
kabarévendégek lépnek fel. A Blaha Lujza-színház előadásai 8 és
fél órakor kezdődnek.

* Az aradi színházi iroda hírei.
Vasárnap és hétfőn, a pünkösdi két ünnepén, délután és este tart egy-egy előadást a színház. Első nap délután a Tisztelem a régi szeretőmet című operettrevü kerül színre a bemutató szereposztásában, 9 órakor az Üldöz a pénz, Áscher Leónak nagysikerű operettje, a Halló, Amerika! betéteivel. Hétfőn négy órakor először kerül délutáni előadásban színre a Krizantém. A hétfői est a vendégszereplés jegyében zajlik le. Ekkor jelenik meg először az aradi közönség előtt Petráss Sári a kiváló magyar diva, aki nagyszerű játékaival világszerte ismertté tette nevét. Ezen az estén a Marinka, a táncosnő szerepét játssza, amely egyik legkiválóbb alakítása. A vendégművésznővel az énekes személyzet legjobbjai játszanak, köztük Zilahy Irén, Szűcs Laci és Misoga László. Kedden az Aradon már régebben nem látott Lengyelvér operettet adják, Petráss Sári ebben a darabban Hefénát játssza. Szerdán már Timisoarán lép fel a vendégművésznő. A vendégiátékokra az igazgatóság mérgékelten felfelé emelte a helyvárakat.

* Fekete Tivadar új könyve. - Fekete Tivadarnak, az Aradon élő költőnek a pünkösdi alkalmából új verseskötete jelent meg a könyvpiacón. A gyönyörű, kiállítású kötet tímes ének a halotti maszkról és megrendelhető az Új Génus kiadóhivatalában Arad, Piata Catedrală (Thakoly tér.)

Beszélgetés az Északi Sarkkal.

(Az Északi Sark izélesen berendezett otthonában fogadott. Fején elektromos fűtőkészülékkel bélelt jegesmedveprémsapkát viselt, természeténél fogva fűtőrendszerű főkabór bunda fűtötte, míg lábait vízhatlan gummi-csizma óvta a hidegtől. Mindkét kezében egy-egy kőfűtő lábazott és éppen feleségétől bucsúzkodott, amikor megszólítottam.)

En (megdöbbenve): Utazni méltóztattik?

Ő: Egy kis expedíció az egész... csak ide a környékre.

En (zavartan): Azt hittem, hogy...

Ő: Na ja, persze azt hitte, hogy én majd itthon ülök a kuckó mellett, amikor mindenki expedíciókat rendez a pólusra. Szó se róla, öregem, engem is sarkal a becsvágy. Mult héten vettem két svájci repülőgépet és én még ma belépek a fölfedezők sorába.

En: De azok, akik a sarki viszonyok kal tisztában vannak...

Ő (közbevág): Mit akar tőlem a hordárokkal? Azok persze azt gondolják, hogy egy sarkot nem is lehet más, mint fix pont. Tévedés zaja. En mozgok, apám, haladok a kórral. Ezelőtt részarávással vont szánkón utaztam, ma már aeroplánon, holnap Zeppelinben... Van egy kitűnő pilótám, Diamant Jakab...

En: Diamant?

Ő: Jól sejt. (Undorral.) Pólusi zsidó. De mindegy, a szakmáját érti és ez a fő. Különben sem vagyok túlságosan antiszemita. Amikor pár évvel ezelőtt erre járt a Cook és kutató pillantással végigmért, vele is közöltem fagyos nyugalommal...

En: Fagyos nyugalommal?

Ő: Hát persze. Északi Sark létemre csak nem részesíthetem meleg fogadtatásban. Szóval vele is közöltem, hogy semmi kifogásom a vallása ellen. A feleségem azonban... tudja az asszonyok sokkal kevésbé konciliansak...

En: Mi történt?

Ő: Hozzávágott két jéghegyet. Tilta-kozásom ellenére.

En: Miért nem állt erélyesen a sarkára?

Ő: Nem lehet. A feleségem ugyanis „édes sarkom”-nak nevez és ő áll a sarkokra, azaz a sarkára, vagyis a sarkomra.

En: Jó kifogás.

Ő: Nem is olyan jó. (Lelekesen.) De nem fontos, fő az, hogy tíz perc múlva felpattanok jólsveifolt repülőgépem baklára és aztán uccu neki, köd előttem, köd utánam...

En: Ha a meteorológusok ködöt jósolnak előtte és ködöt utána, akkor jobb, ha fel se száll. Ködben nem lehet repülni.

Ő: Maga egy pesszimista és általában olyan megjegyzéseket tesz, amelyek még egy Északi Sarkot is lehűtenek.

En: Aprópó lehűtés. Arra nem gondol, hogyha ön odaül a repülőgépre, akkor a motor olaj-hűtője rögtön befagy?

Ő: Nem is igazi expedíció, ha nem fagy be.

En: Engedje meg, ön állandóan expedícióról beszél. Tulajdonképpen mit is akar felkutatni?

Ő (csodálkozva): Mit? Hát mit lehet a mai világban felkutatni? Természetesen Almondent.

Szik.

VERS A SZIVEMRŐL.

*Kinszenvedések mely tengerszeméde,
Bánathegyek bús ormai felett
Viharos éjjen lágy virágsszirom nullt:
Beléjtette Isten szivemet.*

*Megkövesült lenn. Pajkos kedvű seilő
Emelte fel és dobda ki eléd,
Könnyek tavánál elmerengve jártal,
Felemelted és rávésted: tiéd.*

*Forró kis kesedben kővé dermedt szivem
Életre kelt, fájt, vérzett, lüktetett...
Visszaváltosni még sem kíváncsozott,
Mig tenyereden a tiéd lehetett.*

*Ha megúnod, szűd össze: játékszered.
Vagy vedd a tőba, kővé válni hadd,
Csak beleégett, rásebzett neveddel
Profán kesekbe hű szivem ne add!*

PETŐ GERGELY.

Szegény vengerkából — orosz báróné.

Harminc vengerka kálvariája Moszkvától Párisig. — Wladász Teréz temesvári leány rejtélyes eltűnése. — Két menekülő magyar leányt lelőttek a japánok.

Regényben, szindarabban megírták, házmasterleányok képzeletében valami misztikus homály vette körül ezt a szót: vengerka. Magyar lányok, fiatalok és szépek, az élet hajótörött leányai, vagy akik forró vérről vágyakoztak a fény után, mind álmódzva gondoltak a szép lányok Mekkájára, az ezertornyú Moszkvára. A béke-években egyes „impresszáriók” rendszeres forgalmat bonyolítottak le Moszkvával és Szentpétervárral, ahol keresett cikk volt a magyar leány. Az Oroszországba kijutott lányok azután a legkülönbözőbb pályát futották be. Volt, aki a császári balett tagja lett, másikat orosz gárdatiszt vette feleségül, egyik előkelő mulatóban táncolt, másik a csapszékhöz züllött. Néha néha érkezett pénz is a hozzátartozókhoz, de a vengerkák közül alig jött vissza egyis. A háboru óta azután semmi hír sem érkezett a vengerkákról. Néhány nap előtt találkoztam Rácz Klári budapesti születésű vengerkával, aki 1912-ben került ki Moszkvába. Rácz Klári hirt hozott a messze került magyar lányokról.

A háboru kitörésekor száznál több vengerka élt Moszkvában. A rendőrfőnökségen összeírták az idegenalattvalókat és internálni akarták őket. A vengerkákat is őrizet alá vették. Egy napon felszólították mindnyájukat, hogy vállalkoznak apolonói szolgálatot. A vengerkák, hogy az internálástól megszabaduljanak, inkább vállalkoztak. A frontmögötti városokban felállított fertőző kórházakban kaptak beosztást. A tifusz és kolera pár hónap alatt megtizedelte őket. Mikor megtagadták a szolgálatot, internálták őket.

A Kereszty-forradalom kiszabadította a vengerkákat. Ujra megkezdődött az éjszakai élet. Azután jött a szovjet. Bezárták a mulatókat, megszűnt a pezsgőzés, a tehetségesebbek elmenekültek. Moszkvából, Pétervárból a nyomor városa lett. A nagy viharban senki sem törődött a vengerkákkal. Ők nem végeztek produktív munkát, nem vették fel őket az ellátási katasz-

terbe. Pénztelenül, falat kenyér nélkül kerütek ki az utcára. Az éjszakai életet szigorúan őrző szovjet a titkos prostituáltak közé számította a vengerkákat is. Ahol lehetett üldözték őket. Számtalanszor megtörtént, hogy nyílt uccán fényes nappal magyar leányokat korbácsoltak végig a vörös rendőrök.

A magyar leányok nem bírták elviselni a rettenetes szenvedéseket. Összeállítottak harmincan, elhatározták, hogy elmenekülnek Oroszországból. Eladták minden ruhájukat és ékszerüket és így a szerzett pénzen egy amerikai hajóvállalattól jegyeket hoztak maguknak. A hajó a vladivosztoiki kikötőben áll. Az omszki vasútvonalon kellett a vengerkáknak Vladivosztkba utazniuk. A vonat áthaladt a japán fennhatóság alatt levő mandzsu területen is. Ezén a területen az orosz utasoknak és a vonat személyzetének nem szabad leszállni a vonatról, mert a vonat mellett tartózkodó japán katonák mindenkit letartóztatnak és internálnak. A magyar leányok nem tudták ezt. Egy éjszaka egy őrház mellett leszálltak a vonatról. A japán őrség azonnal rájuk tüzelt. Két leány holtan esett össze, a többiek pedig rémülten menekültek a vonat felé. Egy Wladász Teréz nevű temesvári születésű leánynak a lábát érte agolyó. Ő már nem tudott elmenekülni. A mandzsu katonák utolérték, megkötözték. Hiába volt a menekült lányok jajveszékelése, az őrség magával vitte Wladász Terézt és azóta semmi hír nincs róla.

Háromhónapos ut után Párisba kerültek a vengerkák. A menekült oroszokból álló párisi orosz kolónia nem nézte le őket. Maguk közé fogadták a vengerkákat. A fő párisiak nem is gondoltak arra, hogy mikor egy-egy orosz arisztokrata hölggyel beszélnek, tulajdonképpen egy szegény fardt vengerka áll előttük. Hogy az orosz menekültek mennyire szeretik a magyar leányokat, arra jellemző a következő eset:

Anton Scheroff báró, gárdánagy és felesége hét éves kisfiukkal Párisba menekültek. A báró itt megismerkedett egy magyar leánnyal. Meghívta családjához. A gárdánagy felesége szívesen látta a vengerkát, aki otthonos lett a bárók házában. Néhány héttel ezelőtt a báróné súlyosan megbetegedett. Halálos ágyán megkérte a magyar leányt, halála után menjen férjhez a báróhoz és viselje gondját gyermekének. Így lett a pesti vengerkából orosz báróné.

Heinrich Ferenc meghalt

Régi neves magyar politikus elhunyt

(Budapest, május 30.)

A magyar politikai életnek ismét gyászja van. Az újabb idők egyik legkomolyabb és legértékesebb embere, Heinrich Ferenc volt kereskedelmi miniszter ma 59 éves korában tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunyt érdekes és értékes politikai pályát futott be. Ismeret és tekintélyes budapesti vas nagykereskedő volt, neve európai viszonylatokban is jól hangzott. Alelnöke a Pesti Kereskedelmi Banknak és hosszú időn át elnöke a Kereskedelmi Testületnek, ennek a nagymultú és súlyos bíró kereskedői tömörülésnek. Már a háboru előtt és alatt, főképpen a Tisza-kormány idején foglalkozott politikával, de aktív szerepet csak 1918-ban kezdett játszani, amikor a szélsőséges elemek arajlonrajutásakor megalapította Magyar Polgári Pártot, amely a komoly, lehiggadt és becsület szándéku politikusok tömörült. A Friedrich-kormányban, majd később a Huszár-kormányban kereskedelmi miniszter lett. A második nemzetgyűlésen pártját alakította Nemzeti Polgári Pártá és ezzel a programmal kapt mandátumot is. Pártjában föl a régi munkapárti politikusok tömörültek. Heinrich Ferenc tusa volt a komoly szavú magyar politikusoknak és amilyen méltóságban elítélte a baloldali tórt, ugyanugy felemelte mindkor szavát a jobboldali terrorizmus uralom ellen is. Ha a halálfélté nem törí politikai karrierjét még nagy szerep várt volna rá magyar konszolidációban.

Heinrich Ferencet közeli nekuszusok fűzték Aradhoz is. Közeli rokonságban volt a közismert és becsült Andrányi-családdal és ez a kötelék mostanában még szorosabb lett, mert Andrány Lajos báró eljegyezte Heinrich Ferenc leányát, és az esküvőre közeli időkre tervezték. A korai elhunyt magyar politikus már nem érhet meg ezt az örömees eseményt. Temetése nagy pompával fog végbemenni és azon hivatalosan is képviselteti magát a kormány és a parlament.

Weiss, Nagy világtörténelme

magyarul, előfizetőknek hat havi részletben 1500, bolti ár 2200 lej.

„Sándor” hírlapiroda Arad.

Prospect de emisiune.

3115

STREKSTON CIRENTEK

Próba szerencse. Balga állítás az, hogy most csakis a vagyonos lányok mennek férjhez. Az az igazság, hogy azok, akiknek van mit aprítani a tejbe, könnyebben jutnak vőlegényhez, amint hogy a multban is könnyebben lehettek asszonyok. A legtöbb férjhezmenő kisasszony ma egyáltalán nem gazdag, ami azt jelenti, hogy az urak a szépséget, a fiataloságot, a szorgalmat és a háziasságot, meg a műveltséget nagyon is figyelembe veszik. — Egy fiatal asszony. Ön téved, mikor azt hiszi, hogy a férjhezmenendő lányok a férfiaknál csak vagyonot keresnek. Nagyon is sok visszavonultan élő, társaságba nem járó, önálló keresettel bíró leány vágyik hiába a családi élet boldogsága után. Nem az a baj, hogy nincsenek jó nők és jó férfiak, hanem az, hogy az egymáshoz illő párok nehezen találhatnak egymásra; ez az oka a sok boldogtalan házasságnak is és az is baj, hogy a férfiak vagy nagy vagyonot vagy csak külső szépséget keresnek, holott sokkal okosabban tennék, ha az egyszerűbb, szorgalmas nők közül választanának feleséget, mintha hű, többnyire szívtelen szépségeknek hódolnának. — Várjon-e még? Persze, hogy várjon, mert hiszen szó sem lehet arról, hogy öreg leányt takintsék. Manapság a leányok később mennek férjhez s az ön korában lévőket a szó szoros értelmében fiataloknak mondhatók. De ha válogatni fog, az esetben megtörténhetik, hogy pártában marad, mert ez idő szerint sok mindent megengedhetnek maguknak a kisasszonyok, csak azt nem, hogy válogatásnak és azt a helyet is kijelöljék, ahova jövődbelükkkel menni hajlandók. — Modern ebéd. A Tetszőszerint lehet elrendezni; egyike az ebédalkészletet, másikba az asztalnomit tehetik. 2. Már látjuk, tudja: ugy szokták. 3. Ha nyitott a szekrényke, bronz- vagy porcellánfigurákat szoktak benne vagy rajta elhelyezni. 4. Az attól függ, hogy milyen színű a butor? Sötét színű butorhoz illik a zöld, sárgás, drapp vagy a most divatos liberty- vagy seiyemfűgöny. 5. A tálalóba ezüst- és porcellánedények helyezendők. 6. Ha sötét a butor, nem illik hosszú fehér fodros terítő. Ezt inkább világos butoroknál használják, amikor a függönyök és a szoba egész tónusa világos. 7. A gobelin-nel díszített praktikusabb, de ha a butor világos, akkor oválasztalra is tehet csipketerítőt. 8. Ezt is a világos vagy sötét butorszínek szerint alkalmazhatja. — Vidéki lány. 1. Legegyszerűbb dolog megkérdezni attól a fiatalembertől, hogy tulajdonképpen mi a szándéka? 2. Természetesen, mert a szerelem együtt jár a féltékenységgel. 3. Attól függ, hogy az a fiatalember mennyire makacs. 4. Ez pedig attól, hogy a leány szeretné-e, ha a fiu tovább járna hozzá vagy örülne annak. 5. Lapunkra havonta is előfizethet. — Que vadis? Egyelőre tartsa fenn az ismeretséget azzal a fiúval; mondja neki, hogy ez csak barátság, de időközben iparkodjék őt meghódítani annyira, hogy ne érezze szükségét annak, hogy más leánynak is udvaroljon egyidejűleg. De mindent okosan előre látva, menjen bele ebbe a játékba, mert az a „kékszakáll” fiatalember nem érdemli azt meg, hogy egy leány reménytelenül szeresse és hogy boldogtalan legyen miatta. — T. Jánosné. A szenátus által már elfogadott rádiótörvény még nem lépett életbe és így a törvény rendelkezései még nem s lehetnek mérvadók. A törvény szerint

különböztet mindenkinek engedélyre lesz szüksége a felfelvételkészítések felállításához és hogy ezt hol lehet majd megszerezni, csak a törvény kihirdetése után fogják meghatározni.

Vient de paraitre :
Wells, L'histoire universelle
570 pages. 580.— lej.
Librairie „SÁNDOR”

S.A.K.K.

Direktvezető: Dr. Janny Géza.

83. Spanyol játszma.

Játaszották Wienben, 1925-ben.

Világos: Wolf S. R. Sötét: Post.

1. e2—e4, e7—e5. 2. Hg1—f3, Hb8—c6. 3. Ff1—b5, a7—a6. 4. Fb5×c6, d7×c6. 5. d2—d4, e5×d4. 6. Vd1×d4, Vd8×d4. 7. Hf3×d4, Ff8—d6. 8. Fc1—e3. Fc8—d7. 9. Hb1—d2, 0-0-0. 10. f2—f3. Hg3—e7. 11. Ke1—f2, f7—f5. 12. e4×f5, He7×f5. 13. Hd4×f5, Fd7×f5. 14. Ba1—c1, Bh8—e8. 15. Hd2—c4, Fd6—e7. 16. Bh1—e1, Fe7—f6. 17. b2×b3, b7—b5. 18. Hc4—d2, Ff6—b2. 19. Bc1—b1, Fb2—a3. 20. Hd2—e4, Ff5×e4. 21. f8×e4, Be8×e4. 22. Bb1—d1, Bd8—f8+. 23. Kf2—g1, Be4×e3. 24. Ba1×e3, Fa8—c5. 25. Bd1—d3, a6—a5. 26. h2—h4, Bf8—f4. 27. h4—h5, Bf4—h4. 28. Kg1—f1, Fe5×e3. 29. Bd3×e3, Bh4×h5. 30. Be3—e7, Bh5—f5+. 31. Kf1—e2, Bf5—g5. 32. Ke2—f3, Bg5—g6. 33. g2—g4, Ke8—d8. 34. Be7—e2, Kd8—d7. 35. Kf3—f4, h7—h6.

Világos feladja.

84. Vezérgyalog-játék.

Játaszották Budapesten 1925-ben.

Világos: Zinner V. (B. S. K.) Sötét: P. Chevasseus (M. S. K.)

1. d2—d4, d7—d5. 2. Hg1—f3, e7—e6. 3. c2—c4, e7—e5. 4. e4×d5, e6×d5. 5. Hb1—c3, Fc8—e6. 6. g2—g3, Ff8—e7. 7. Ff1—g2, Hg8—f6. 8. 0-0, 0-0. 9. Fc1—g5, Hb8—d7. 10. Hf3—e5, e5×d4. 11. He5×d7, Vd8×d7. 12. Vd1×d4, h7—h6. 13. Fg5—f4, Ba8—c8. 14. Bg1—d1, Bf8—d8. 15. Bd1—d2, b7—b6. 16. Bf1—d1, Fe7—c5. 17. Vd4—d8, d5—d4. 18. Vd3—a6, Vd7—e7. 19. Hc3—b5, Fe6—c4. 20. b2—b3, Fe4×e2. 21. B d1—c1, g7—g5. 22. Ff4—d6, Fe2×b5. 23. Fd6—e7, Fb5×a6. 24. Fe7×f6, Bd8—d6. 25. Ff6—e7, Bd6—e6. 26. Fe7×c5, Be8×c5. 27. Bc1—d1, Fa6—e2. 28. Bd1—e1, d4—d3 és sötét nyert.

Sakkversenyek. Párisban egy kisebb versenyen — 5 résztvevő, 2 forduló — Aljechin lett első — Ugyanazok 6 győzött Bornben 4 versenyző közül, Argentína ez évi bajnokságát a jelenleg ott tartózkodó Réti nyerte meg, egy new-yorki versenyen pedig, hol az 1. e2—e4, e7—e5. 2. Ff1—c4, Hg8—f6. 3. d2—d4, e5×d4 lépések kötelezők voltak, Marshall lett első.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Feloldó szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

LEGUJABB

Tárgyalják a Banca Nationala privilégiumát

Heves vita az 1922-es választási visszaélések miatt.

(Bucuresti. május 30.) A kamara ma délutáni ülését Garboviceanu alelnök nyitotta meg és Bratianu Vintila, Saveanu, Chirculescu és Cipeanu miniszterek voltak jelen. Bratianu Vintila közli, hogy a képviselők között kiosztották a Banca Nationala konvencióiról szóló törvényjavaslatot és kéri a kamarát, hogy keddtől kezdve napi egy órát szenteljenek az új javaslatnak. Madgearu képviselő nem tartja oly sürgősnek az államra nézve káros javaslat letárgyalását, azonban a kamara kimondja, hogy kedd délelőttől kezdve délelőttönként tárgyalják a javaslatot míg délutáni s esti üléseken a közigazgatási reform tárgyalására kerül a sor. Diaconescu nemzetipárti képviselő az 1922-iki választásokkal kapcsolatban kijelenti, hogy akkor feltörték az urná-

kat, kicserélték a szavazatokat. Az egyesült ellenzék tapsai és a kormány párt tiltakozása közepette kéri az 1922-iki választási iratoknak a parlament elé való terjesztését.

Dr. Lupu meginterpellálja a földművelésügyi minisztert arra nézve, hogy a besszarábiai Schaila községben a parasztokat letartóztatták és bántalmazták mert legelőket kértek. A miniszter ígéretet tesz arra, hogy ha tényleg történtek visszaélések, a bűnösök elnyerik büntetésüket. Dr. Lupu megelégszik a válasszal. Ezután a napirendre tértek át és a közigazgatási reform 18-ik szakaszát tárgyalták. Az egyesült ellenzék számos szakasznál kér változtatást, azonban a kamara Stineanu, Cosma és Jurculescu tá. ülésén, után változatlanul elfogadja a javaslatot.

MOZI

xx Az aradi marospart nyári mozgósínházban ma, vasárnap este „A bátor amerikai” című 5 felvonásos kalandos vígjáték és egy elsőrangú Zigotto burleszk fog bemutatni. Kezdeté pont fél 10-kor.

xx Hogyan lesz a leányból asszony címmel szalon vígjátékot mutat be hétfőn az aradi Apolló mozgósínház. A film egyike az utóbbi idők egyik legötletesebben összeállított vígjátékának. Az előadások hétfőn 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Az aradi marospart nyári mozgósínházban hétfőn, kedden és szerdán Dorela című szenzációs 7 felvonásos attrakció egy legmoder-

nebb párisi divatrevüvel kerül bemutatásra. Kezdeté pont fél 10-kor.

xx „Pati és Patachon, mint ál-csempészek” reprimt az aradi Uránia mozgósínház igazgatósága vasárnap tűzte utoljára műsorra és az előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx „Párisi éjszakák” című film reális erővel mutatja be a nagyváros éjszakai életét. Az aradi Uránia színház hétfőtől kezdve vetíti ezt az édekészítő, lebilincselő filmet és előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx A világ legjobb vígjátékai összeállított vígjáték-műsort ma, vasárnap utoljára mutatja be az aradi Apolló. Az előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

NAGY GEZA

fényképész műterme, (Arad, Bulev. Regina Maria No. 8.)

készít szép művészi fényképeket, nagytájakat és pasteleket. — Máltányos árak.

Kaiser Borax

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak a nők gyöngéd, hamvas arcbőrére.

Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen Ön is még ma eredeti

KAISER BORAX-ot

a piros skatulyában. 550

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

Holykár elleni
megóvásra a leg-
nagyobb garancia

S. EISENSTÄDTER

Mosse hird.

szücs és szörmeáruház-
nak megóvó intézete, Arad
Str. Alexandri (Salac u) 1

Szörmebundák és téli ruhák

melyek elleni megórást és portalanítást telebőrség mellett biztosítással vállalja

I. NAGY szücs

Arad, Strada Alexandri
(Salac-uca) 5. szám.

NYILTTÉR

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém t. vendémet és t. megrendelőmet értesíteni, hogy évek óta Aradon Bul. Reg. Ferdinand (v. József főherceg-ut) No. 7. szám alatt fenntartott

mintaraktár és irodámat a Str. Cuza Voda No. 50. (v. Thököly Imre, vagyis Halász-uca 50.) szám alá az 1869 óta fennálló

műhelytelepemre helyeztem vissza, hol a legjobb tűzálló agyagból saját készítményű cserép-kályhák és kandallókhoz gazdag készletű raktárral állok a n. é. vevő közönség rendelkezésére.

Cserép-kályhák, kandallók a leggyorsabbított a legmodernebb kivitelű, takarékos tüzhelyek minden kivitelben megrendelés szerint, elsőrendű „ZSOLNAY”-féle fayence falburkoló lapok, konyhák és fűdőszobák burkolására, valamint díszes kerti virág vázák és virág eszerek, kerti virág ágyások, tűzálló (samett) téglák kazánfalazáshoz állandóan raktáron vannak.

Elvállalom továbbá régi kályhák javítását, valamint újból felszerelését, takarékos tüzhelyek átalakítását és javítását, ugyanígy minden a kályhás iparhoz tartozó átalakítási és javítási munkát szakszerűen és legjutányosabb áron eszközölök.

További szíves megbízásukat kérve maradok kíváló tisztelettel:

BALOGH DÁVID

agyagáru és cserépkályha gyára
fabrică de sobă de teracotă și mărfuri de lei. Arad, Str. Cuza Voda No. 50.

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém a vevő közönség szíves tudomására adni, hogy Aradon a Bul. Reg. Ferdinand 60. szám (a villamos állomás mellett)

vas, fém és szerszámkereskedést

nyitottam, ahol is a legjutányosabb árakon árusítok. Kérem az igen tisztelt vevő közönség támogatását és vagyok

teljes tisztelettel
Kovalesik Gyula,
vaskereskedő. 8108

Üzletáthelyezés

Héder István ur- és női cipészüzletét

Arad, Str. Stroiescu (Teleky-uca) 20. szám alá helyezte át. 8051

PÜNKÖSD VASÁRNAP ÉS HÉTFŐN

nagy kertmegnyitás

a „KISPIPA” vendéglőben Arad, a Gyár- és Hon-uccák sarkán. Elsőrendű ételek, kitűnő hegyaljai borok. Jégbe-mentett timisoarai sörök. — Tamburás zenekar. — Ujennan épült tekepálya. — Kedvezőtlen idő esetén a nagyterem is a közönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér a TULAJDONOS.

A biharmegyei osorhel

— Eternit gyár —

Meteor 8148

Asbest táblái

a legtartósabbak. A tetőt nem szükséges gondozni és javítani. Jobb és olcsóbb, mint a bádgeből készült. — Kapható a

FERRARIA S.-A. CLUJ

(Kolozsvár) Calea Victoriei 29.

Telefon 4-40., 347.

Legjobb minőségű bükfa szenet.

csomagolva és ömlesztve, ház és ipari célokra, házhoz szállít

STOIAN ANDRAS

szenetelepe Arad, Str. Măru Soavea 46. (Hajó-utca.) 3137

Timisoarai mozi.

Gyárvárosi mozi: vasárnap és hétfő, május 31., június 1. — Mohai mozi: kedd, június 2.

Nagy attrakció a szép nem részére! Gyönyörű, mély benyomást keltő szentimentális film!

„3 Szerelmes hét.”

(Szerelmi ballada). Gyönyörű szentimentális dráma 7 felvonásban.

Monopol American-film Company. Belvárosi mozi: vasárnap és hétfő, május 31.-én, június 1.-én. — Gyárvárosi mozi: kedd, és szerda, június 2. és 3.-án.

Kékvíziántra, a nagy és szép film: „Senja Orloff”.

Monumentális szalon dráma a modern életből 3 felvonásban. A főszerepben a hírneves magyar művész: Eszterházy Agnes grófnő és a legszebb német művész: Harry Liedtke. Nagy német gyártmány. — Helyárak: 80, 30, 25, 20 és 15 lej. Kezdeti pont 9 órakor.

12n: „Sodoma és Gomorha.” 10n1 Repriktént, új másolat, 12 felvonás egyszerre. 568

Eladó szép birtok

59 hold elsőrendű szántó, 5 hold legelő, vetéssel, gazdasági épületekkel, állatállományával és gazd. felszereléssel 5 perenyire Csákovától jutányosan eladó.

Közelebbi felvilágosítást ad a Sváb Kereskedelmi és Iparbank r. t. Temesvárott Lloydson és Aubermann bankigazgató Csákován.

Eladó két cséplő garnitúra.

Egy 8 HP. Express eredeti magánjáró Hoffer Schranz 54 coll cséplővel, egy 6 HP. Curier Eredeti Hoffer Schranz 48 coll cséplővel. Komplet.

Josef Schweininger
Jimbolia. 8110

Teljesítményeket
Jelent-
kezni lehet a
Gőztéglagyárnál
Santana (Arad-m.) vagy
Zimmermann
irodában Arad, Strada Bucur (v. Páris-utca) 7. szám. 10234

Ujságmakulatura

6 kgr.-os csomagokban —
kapható a kiadóhivatalban

Építészeti munkálatokat
Egyszerű és finom butorokat
Bankberendezéseket

BRAUN FÜLÖP

géperőre berendezett Faárulparvállalata
Chisinau (Kisjenő) Aradmegye. 8077

Szalontán

magánház havonta 100.000 lej forgalmozó fűszerüzlettel a város forgalmas helyén, más vállalat miatt sürgősen eladó. Cím: 15171 Győrffy „Mures” irodájában, Arad Str. Unirel

3 szobából álló üzlethelyiség

június 1-ével kiadó.

Bővebbet:
Arad, Luther-tér 3. sz. alatt
a ház mesternél. 3171

Magánház

a vasút környékén 2 szoba, előszoba, lakással, kerttel, lépcső nélkül átadó.
Cím: Győrffy „Mures” irodájában, Arad, Str. Unirel (Fábián Gábor-u.) 15171

Fleissig és Hirschfeld

nagykereskedők

Arad, Bul. Reg.
Ferdinand (Boros Béni-tér.)
Telefon 748. sz.

Hirdetmény.

A Temesvári 10. Rosiori huszár ezred pályázatát hirdet 100 vaggon kemény tűzfára.

Az arajánlatok zárt borítékban június hó 15-ig lesznek elfogadva. Felvilágosítással szolgál minden nap az ezred élelmezési tisztje. 3112

Parancsnok:
Simbeteanu ezredes.

Urilak

háromszobás lakással, üvegezett terasszal, parkirozott udvarral elfoglalható lakással, ipartelepnek megfelelő 610 □-al telekkel eladó.

Bővebbet: Arad, Strada Vaszilă Păguba 46. (Báthory-uca.)

Hartmann Samu

vesz és elad 8092

őcskavasat, fém- és rongyot
Arad, Piața Mihai Viteazul (Ferenc-t.) I. és Bul. Reg. Ferdinand (Boros B.-tér) II. sz.

Szállodaberendezéseket
irodaberendezéseket
elsőrangú kivitelben mérsékelt árakon vállal:

„MARILLA”

terraszon, Arad, Str. Minerva végén. Elsőrendű cigányzene. Reggel három óráig nyitva. Szíves pártfogást kér: 3178
Schwarz Andor vendéglős.

Varrógépek

részletfizetéssel, 8167
„IPAG” kerékpárok,

alkatrészek, Metzler-féle kerékpár gummi nagy választékban.

Fábián és Társa

Arad, Str. Metianu 16. (Forrai-u.)

Ügynökök főleg fiatal kereskedők magánjuttatás mellett felvételtnek Singer varrógépek részletfizetésre leendő elárúsítására. Ugyanott szolgál is felvételtük.
Bourne & Co. Arad, Ren. Ferd. 17.

Magán- és bérházak

4 szoba, elő- és fűdőszobával, kerttel 370.000 lej. 4 parkettás szoba elő- és fűdőszobával, üvegezett folyosó, nagy pince, istálló, nagy kert 700.000 lej. Bérház 6 ur lakással, elfoglalható 3 parkettás szoba, fűdőszoba, központi fűtés, szép kert 950.000 lej. Több üzletház lakással eladó. Megbízott: Maier Arad, Strada Nou Filipeșu (Flórián-uca) No. 13.

Arad, Strada Gelu

[Almos-uca] 18. sz. ház, kétszobás lakással, nagy műhelyvel, elfoglalható lakással eladó. — Bővebbet: Dr. Nagy Sándor ügyvéd Arad.

Modern

három szobás lakás irodának is kiadó. Felvilágosítás

DONATH

textil üzlet Arad, Str. Metianu (Forrai-utca) templom épület.

Lakás!

Belvárosban két 8166

butorozott szobát

külön bejárattal, lehetőleg

fűdőszobával

keresek.

Viktor Bodánszky Arad,

Strada Romanului 1. (Bohus-palota)

Olcsón vehetők

örösi nagy választékban a legújabb
nyári férfi divatszövetek
covercoak és doublek

I. Schutznál

Arad, Str. Eminescu
(Deák Ferenc-u.) 28

Frappáns batásu arcszépítő

és fiasító a Fides Margit és
Madelaine orvosa. Előbbi nap-
pali, utóbbi éjszakai használatra.
Előttintetnek pár nap alatt szep-
lőt máj fokozhat. Margit szep-
pán pompás illatu, kitűnően
habzó, logmozatos, artakmatian
arcszépítő szappan. Kapható
mindenhol. Főraktár:

Hehs Vilmos Arad
Strada Branovei (Lázár Vilmos uca.)

Halló!

Hová megy? Sietek
Montecarlóba
Kisszentmiklós mellett,
ott minden vasárnap
és ünnepnapon is nyitva van
a helyiség. Gyönyörű kert, kitűnő
italok. — Ide ránduljon ki, ha jól
akar szórakozni. Szívesen látja:

SCHMIDT MIKLÓS

3117

vendéglős.

35-40.000 lej

óvadékkal rendelkező, hosszabb
idő óta volt szövetkezeti üzlet-
vezető, 2 tagu családdal, kisebb
vegyeskereskedést, hol trafik és
korlátolt halmérés is volna, el-
számolásra, vagy forgalom után
felehaszon részesedésre átvenne.
Az üzletnél közvetlen lakás ki-
vántatik. Cím az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában. 3121

ÉRTESÍTÉS.

Fülöp Sámuel kóser éttermét

áthelyozte Arad, Piata Avram Jan-
ou (Szabadság-ter) 11. szám alá,
(Koch mézarszék mellé) és azt
ismét

megnyitotta.

Délben és este kitűnő halpaprikás!
Minden szombaton Solet és Kugli.
Abonamák helyben, házon kívül
mérsékelt árban. Ugyanott gya-
korlattal bíró kiszolgáló leány fel-
vétetik. 3134

Tisztelettel Fülöp Sámuel.

A legjobb szerkezetű jégszekrényeket

készíti és raktáron tart. — Min-
dennemű épület és bádo-
gos munkálatokat

— vállal — 2374

Kohn József Arad,
Str. Consistorului 14. (Batthyány-ucca.)

Építetők figyelmébe!

TRITTEALER FERENCZ & Comp.

Építészeti Irodája Arad, Str. Cosbuc No. 15. (Wessclényi-u.)

TELEFON: 622.

TELEFON: 622.

FOGLALKOZIK: az építészeti szakmába vágó bármely magas és mély
építés és vasbeton tervezéssel. Készít mindennemű új építést átalakítást a
leggyorsabbtól a legmodernebb kivitelben saját gyártmányu
tégla és cserép anyagokkal a legolcsóbb és legelőnyösebb feltéte-
lek mellett. Beton vasbeton valamint speciális munkálatokat
a m. kazán befalazás gépápolás és gyárkémény építést,
AJÁNLJA: I. rendű gyártmányu kézi és géptáglát
valamint cserépet. 2455

Legújabb típusu

Fordson tractorok

9029

Ford személy és teherautókat azonnali szállásra eredeti gyári
áron és előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók az aradi
kizárólagos képviselőnél az

Intreprindere de Masini si Automobile

ARAD, Str. Alexandri 6. Telefon: 112.

Állandó nagy alkatrésztár, szakszerűen berendezett javító-
műhely FORD és FORDSONOK részére.

„Beigo-Romana”

Biztosító és
viszontbiztosító R.-T.

Bucuresti, Calea Victoriei 55.

Vezérügynökség Arad, Ideiglenesen Strada Consistorului 5. sz.

Alaptőke 12.000.000 lej,

garantált tartalék és fedezeti alap 600.000.000 franc.

Elfogad: Mindennemű tűz, betöréses-lopás, szállítvány, jég,
autó, üveg szavatossági baleset és életkárok elleni biztosításo-
kat. Az intézet különösen a földbirtokosok, nagy és kisgazdá-
kat érdeklő biztosításokat vállal, u. m. versenylovak, telivérek,
mindenféle tenyészállatok és sertéseket elhullás,
kényszervágás, illetve vész ellen.

Kötvény illeték minden ágazatban csak az első évben. A tár-
saság miniszteri engedéllyel és a Monitorul Oficial 69. sz.
hivatalos lapban közzétett rendelettel egy új és minden em-
berre hasznos kölcsönös élet csoportbiztosítást veze-
tett be, amely biztosítás módot nyújt mindenkinek karkölömb-
ség és orvosi vizsgálat nélküli beiratása folytán 100.000,
százezer lejt biztosítson hozzátartozóinak. A biztosított
fél egyszer és mindenkorra fizet 572 lejt kincstári kötvény és
egyéb illetékek és az első száz lejes hozzájárulás címen a be-
lépéskor, aminek ellenében kézhez kap egy százezer le-
jes életkötvényt. — Részletes felvilágosításokkal az aradi
Moosse hirdetés. vezérügynökség szolgál. 9030

L'ami de la femme!!!

CH. DUPRE

EAU DE COLOGNE
POUDRE
SAVON
CREME

Bouquet d'Oranger

ÉRTESÍTÉS!

A helybeli és vidéki m. t. helyek fi-
gyelmébe! Arad, str. Horia No. 4. (volt
Széchenyi-ucca 4. szám) alatti

„Correct” Divat Salonban

a legdivatosabb angol, francia ruhák, cos-
tümök, köpenyek, gyermek ruhák és min-
denféle átalakítások jutányos áron ké-
szülnek. — Tisztelettelőknek arkedvezmény!
„Correct” Divat Salon Arad, str. Horia 4.
(volt Széchenyi-ucca) 3018

Pályázat.

A siriai (világosi) róm. kath.
hitközség kántori állásra pályáza-
tot hirdet. A kántor járandósága:
a hitközségtől évi 12.000 lej, évi
stóla körülbelül 5000 lej és talán
az agrárreform alapján 5 hold szán-
tóföld.

Pályázóknak ugy magyar, mint
német kántorizálásra képesítettek-
nek kell lenniük. Pályázati határ-
idő f. é. jun. 15.

Egyéb felvilágosításokat ad a
3135 Hitközség elnöksége.

HIRDETÉSE

EREDMÉNYES

LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki.
Kérjen árajánlatot és díjtalan propa-
gandatervezetet:

LLOYD EXPRESS

hirdetési irodától,

Cluj, Str. Memorandului 24.
Hirdetéseket, noticeket, közleményeket a
világ bármely lapjában.

Eredeti tarifák szerint.

Czernóczy Imre

férfi, női- és gyermekeipő üzletében, Arad, Strada Mărăsesti (Kossuth-ucca) 7. szám alatt
saját műhelyében elsőrendű anyagból készült cipők kaphatók a legjutányosabb árért.

Vigyázzon, mert csúnyán megbánja,

mindenki, hogy nem kockáztat semmit, mert hiszen minden 18-ik sorsjegy nyer. Viszont egy vagyonra tehet szert, méről-hónapra, ha megveszi
a csatnári házsorsolás egy sorsjegyét. Vigyázzon mindenki! Itt nincsenek fantasztikus számok. Összesen 1800 sorsjegy volt csak, ame-
lyekből alig 1-2 van még meg. Sorsolás megtartása csupán pár nap kérdése. Sorsjegyek: Aradon az Octogon tőzsdében, a Kerpel könyvkereskedésben
és az Atlantika csemegeüzletben, Temesváron a Bánát hírlapírodában kaphatók. 3155

ha elhalasztja ezt az utolsó alkalmat,
amikor még egyszer ebben az életben
háztulajdonossá lehet 250 lejért. Ez
az utolsó házsorsolás! gondolja meg

Kerékpárok

ujak és használtak, alkatrészek és gumik jutányosan beszerezhetők

Schwarz

műszerész Arad, Str. Brankovici (Sázar V.-u.) 5.

Kiss András és Fia

férfi szabó Arad, Bul. Rogele Ferdinand 3. sz. (Victoria takarékpénztár épület). Készít: nagyválasztéku nyári szövetekből a legújabb szabású férfi ruhákat legjutányosabb árakon

Apró hirdetések.

Üzletek

GARAGE bérbeadó. Arad, br. Bohus-palota, III. kapu. 3166

TARSULNEK 10.000 lejtel. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába Arad, „Emlé” felirattal. 3138

NAGY száraz boros pince kiadó. Arad-Bul. Reg. Ferdinand 60. szám, tulajdonosnál. 3118

KÉT SZÉP tiszteletesség egy kisebb és egy nagyobb s egy garage azonnal kiadó. Orutay palota, Arad. 3158

ÜZLETHELYISÉG kiadó. Arad, Strada Miron Costin (Leiningen-ucca) 9. alatt, Veres háztulajdonos. 3150

BERBEADÓ teljes fogorvosi és fogtechnikai berendezés, esetleg örökáron is eladó. Dr. Barra Gyulánál, Arad, Strada Metianu 2. 3146

ÜZLETHELYISÉG bármilyen célra alkalmas, berendezéssel átadó. Arad, Str. Alexandra Gavra (Osernovits-ucca) 10. 3169

Különféle.

LAKÁSOK vasút állomás közelében, több egy, két, három szobás lakások és magánházak bérbe kiadók. Arad határában 80 kat. I-es osztályú föld gazdasági épületekkel és 4, 5 holdas birtok olcsó áron eladók és különféle gyártmányú cséplőgép garnitúrák, valamint olcsó háztelkek és házak Fodor ügynökkéknél, Arad, Str. Calea Bihorului No. 12., vasúttársaság híddal szemben. 3149

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elajánlható állandó varró és szabásati tanfolyam az esti órákban is Arad, Str. Eminescu 6. 5685

Apróhirdetések folytatása a 16-ik oldalon

Oltönyöket ... 1950
Raglánokat ... 2000
Gumikabátokat... 960
lejes árakban árusít:
SZANTO & KOMLOS,
Arad, színház-épület.
Kérjük szövetkirakataink megtekintését!

Fogászat!
Fogászat: (injekció orvostelenítéssel) 40 lej.
Fém koronák, fogak (Randolf, Victoria, Kosmos anyag) drb. 80-100 lej.
Fehér fogak kasszettek 1917 drb. 40-50 lej.
Arany koronák, fogak (garantált aranyból) drb. 300-350 lej.
FRIDA D'MOUDJALLED.
Vízg. Fogászati, Arad, B. Reg. Ferd. M. József (Hagyaték)

Reclam trükkfilmeket

és diapositiv lemezeket a legkényesebb és legszébb kivitelben szállít
- rövid idő alatt -

BERTO FilmLaboratorium ARAD.

„ELEGANTE” bőrdísz- és bőrdíszmű-üzlet, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 15
Eivallai bőrdísz és ridikül javításokat. Bőrdísz és bőrdíszművek első beszerzési forrása

Szörme dolgozt most olcsón beszerezhetők és azok gondozását vállalom
Beregszászy haj. szűcs cég, Arad, Strada Hotel Corvin (Hagyaték-ucca) 1. sz.

Fűszer- és csemegeárúkban. liqueurköltségességekben állandóan dúsz választék. szolid árak, előzőekhez képest olcsóbbak.
Dingfelder G. Arad, Str. Mátyásfi és Consistorului (Kossuth- és Batthyány-ucca) 2554

Salon de Paris hölgyfodrász- és manikűrterem
Arad, Str. Brătianu (Weitzer-ucca) 9. Toaletto- és piperecikkek nagy választékban

Junius 20-án megnyílik

STATIUNEA BALNEARA LIPOVA (LIPPALFÜRED)
az újonnan berendezett
hideggyógy-intézet (hidrotherapia.)

Természetes ásványforrások dús szén-sav tartalommal biztos eredménnyel gyógyít: 1. Szívbeteg és véredény elmeszesedése (arteriosclerosis) 2. Női nemi szervek megbetegedéseinek: a lobos bántalmaknál, izmalmánynál, a méh és a petefészek lobosodása, a rendetlen és a túlsó vérzéseknél és a magtalanasságnál. 3. Reumatikus bántalmak. 4. Neurasténia és idegbetegségek. 5. Emésztési és vérképzési zavaroknál. 6. Vese és hólyagbántalmaknál. A gyógyfürdő telepeken mintegy 150 a legmodernebbül és minden kényelemmel ellátott szobák állnak a közönség részére. - Állandó zenekar. Teniszpálya és különböző szórakozások. - Vasár- és ünnepnapokon a fürdő futópályán különböző futball mérkőzések.

A fürdő szerencsés földrajzi fekvésénél fogva az ország legszebb és legjobb klimatikus gyógyhelye.
Kirándulók részére vasár- és ünnepnapokon külön villamos fürdő vonatot indít Radnáról este 21 óra 20 perckor. (9.20) Prospectussal készséggel szolgál az IGAZGATÓSÁG.
2243

Galgon Gyula

fűszer- és csemegekereskedő
Temesvár, Belváros. : Telefon : 37.
Ajánlja dús raktárát mindenféle fűszer- és csemegeárúkban. - A legkisebb rendelések is pontosan házhoz szállítanak.

Zsák, ponyva, ponyvavász, heveder,
mindennemű kötélárú, saját gyártmányok, továbbá spárga, kendő, kő, jutafonal, manilla és az összes kárpitoskellékek legolcsóbb gyári áron kaphatók a
Kender és Juteipar R.-T.

mechanikai szövőde és kötélgyár központi eladás helyén Timisoara, Telefon : Józsefváros, Str. I. C. Brătianu No. 8. (Uri-ucca) Sürgönyeim 21-56. Gyár: Strada Gela (Paosirta-ucca) 4b. szám. „Hitag”

Illits BRISTOL-szálló

BUDAPEST.

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kifűtő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

Figyelem!

Belvárosban a piac közelében, minden kényelemmel berendezett

gyönyörű magánház

4 szoba, fürdő, cselédszoba, zárt folyosóval és nagy kerttel eladó. Értekezni lehet Haasz irodájában Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 16512

FIGYELEM!!

14 nap alatt elfoglalható 8 szobás, előszobás lakással újonnan épült magánház a piacon közelében

360000 lejért

- ezenkívül a város minden részében föltehetőre alkalmas bérházak eladók. Bővebbet Haasz irodájában Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 10533

SZÉPFEKVÉSÜ

Háztelek eladó, elfoglalható szoba konyha és belső házzal. Arad, Strada Carabel (Hagyaték-ucca) No. 44. 2462

Primaria Orasului Municipal Arad. HIRDETMÉNY.

Mi Arad t. h. j. f. város polgármestere köznevelésre hoztuk a következőket:

A közigazgatási reformról szóló törvény értelmében a községi választók lajstromjának összeállítása végett kérdőíveket készítetünk román és magyar szöveggel, amelyek díjtalanul lesznek a város háztulajdonosai vagy azoknak megbízottai között kiosztva, a házában lakó családok száma szerint.

Ezen kérdőívek egy-egy példányát a háztulajdonos a házában lakó és román állampolgársággal bíró családoknak osztja ki s egyben intézkedik, hogy a kérdőívek a házában lakó családok által oly módon töltsenek ki, hogy azok összegyűjtése a mi hivatalos kiküldöttünk által a kiosztástól számított 15 nap letelte után minden fennakadás nélkül eszközöltesse.

A kérdőíveken kitöltött adatok valódiságát a háztulajdonos igazolja.

Azon román állampolgársággal bíró családok, akik tévedésből nem kaptának kérdőívet vagy felvilágosítást óhajtanak, forduljanak Stefanut Sabin városi főjegyzőhöz, akitől a szükséges kérdőívet megkapják, illetve az óhajtott felvilágosítást elnyerhetik.

Tekintettel arra, hogy a kérdőívek pontos és határidőben való kitöltése fontos érdeklő bir a város lakosságára nézve, kérjük úgy a háztulajdonosokat mint a román állampolgársággal bíró családokat, hogy a jelen hirdetményben foglalt felhívásnak haladéktalanul tegyenek eleget.

Arad, la 29 Maiu 1925.

Primar:

J. Joan Roba.

„Au Printemps de Bucarest”

(aradit Missie) divatruház Suoraia Temesvár, belv. Str. V. Alexandri (Hagyaték-ucca) 1.

A saját házába leendő hurokolódás alkalmával (vált Skodav-féle üzlet) tisztelt vevőinknek minden cikkben

20% árkedvezményt nyújtunk.

Paris Modellház Árad

a városunkkal szemben.
Női ruhák és cizmek
legnagyobb választékban kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden apróhirdetés ára hetente 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, kisebb 6 lej. — A vastagabb betűvel kiadott hirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig veszik fel. — Az apróhirdetéseket 4 óráig kell feladni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűkítse, amelyek tartalmuk folytán eredeti alakjukban nem közölhetők, azt minden egyes esetben megváltoztatja, illetve helyesbíti.

Levelezés.

GIMNAZISTA felsős leánynyal levelezni óhajt urfiu. Levelek „Romani” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 3120

URINŐNEK nagyobb apanagot nyújtának havonta. Teljes című levelek, melyekben találhatók kérek jövő hétre „Gentlemanlike” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába küldendők. 3119

Házasság.

HAZASSÁG. Keresek jómódú fiatal orvost és tiszt, jogász barátainak erdélyi románok, részükre megfelelő hozományt, jó családból való hölggyet. Ajánlatokat „Komoly házasság” jelleg alatt Rudolf Mosse, Arad. 10233

21 ÉVES keresztény önálló bognár mester hozzá való nőt, megfelelő hozományt feleségül venne. Pontos címet és fényképet „Ut a boldogság felé” jellegre Arad, az Aradi Közlöny kiadójába kér. 3123

HUSZONHAT éves almai tisztviselő, ismerettség hiányában szívesen keresi házasság céljából oly 20–30 év közötti leány, esetleg gyermektelen özvegy vagy elvált asszony ismerettségét, kinek némi hozománya van. „Diszkrét becsületesség” jellegű leveleket kérem az Aradi Közlöny kiadójába. 3186

Alkalmazás.

MINDEN gúzhengert a he. színen fur Ráner Ottó gépészeti műhelye, Szentannán. 2960

FŐZNI tudó mindenek jó bizonyítvánnyal, kinek egy kisebb leány segédkezik, 1-éve keresetlik. Arad, Str. Carag ale (Csiky György-ucca) 19. 3008

HAZMESTERPAR keresetlik belvárosi bérházba június 1-é belépésé. Német ajkú előnyben. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3067

FŐMOLNARI állást keres azonnali belépésre Kornya Sándor, Páncota. 3103

CSIPKEGYARBA ÜGYES TANÚOLGÁNYOK felvétetnek. — Jelentkezni lehet TEXA, Arad, Str. Cantacuzino (vált. Hala-ucca). 8044

GYERMEKSZERETŐ mindenek felvétetik. Sámuel, Str. Mecioni (Orszay-u.) 18. I. emelet, 10. 3133

CSOMÓZÓLEÁNY felvétetik. Arad, Pinta Luther 3. I. em., 9. 3143

PERFECT kősző és egy bejárónő felvétetik. Vándor, Arad, Str. Metianu. 3145

HAZMESTERNŐ azonnalfelvétetik. Arad, Str. Vincențiu Babes 5. (Kis Ernő-ucca). 3156

KÉTTAS család felvessz egy ügyes és szorgalmas mindeneselőt. Cím az Aradi Közlöny kiadójába. 3140

HAZGONDNOKOT évadékkal keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3157

KERESÉK kifizetőt és fűszeres segédet. Weiss Dávid, rendőrség mellett. 3183

IRODAKISASSZONYT keresek. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadójában „Megbízható” jellegre kérek. 3172

VIDÉKRE üzletbe keresek egy jobb leányt, ki a háztartásban segédkezik. Jelentkezni Arad, Str. Tribunal Axente 8. (Damianich-u.) 10233

INTELLIGENTES Wiener Fräulein empfielt sich zu 1 größeren Kind. Adresse bitte din Administration des Aradi Közlöny. 3124

„RENDEKIVÜLI MUNKAERŐ” ki románul írni is tud és ki számszaki ügyekben teljes önállósággal, több évi számadások elkészítésére, valamint hátralekös adómunkálatok feladogozására vállalkozik, magasabb fizetés mellett azonnal alkalmazást nyer. Primaria Com. Seicus. 3113

MINDENES szakácsnő, ki románul beszél, felvétetik Minerva gyógytár Arad, fűtér. 10233

KERESÜNK vegyeskereskedésünk részére egy komoly, idősebb és egy fiatal segédet azonnali belépésre. Fizetési igényeik Bóth testvérek cég Garabonciá küldendők. 3061

JÓL főzni tudó nő mindenek felvétetik. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 13. emelet. 10234

INTELLIGENS háztartásnő kisebb családnak vidékre ajánlkozik. Cím: Györfly „Mures” irodájában, Arad. 15171

NÉMET irodista leány ajánlkozik életutára nagyobb gyermekek mellé. Cím Györfly „Mures” irodájában, Arad. 15171

KERESÉK 8 járatu malomba azonnali belépésre női gépezet, aki fűtést is elvállalja. Magyarád. 3174

MINDENES szakácsnő felvétetik. Arad, Str. Unirei (Fábián Gábor-ucca) 4. 3176

KERZŐ irodistánő, ki az árukezelést és eladást is ellátni tudja, azonnali felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3181

JÓL főző mindenek gyermektelen házaspárhoz azonnali belépésre keresetlik. Arad, Str. Alexandri 6. II. emelet. 3184

MUNKASLEÁNYOK felvétetnek „Perfect” vésnök műintézet, dombornymondó, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 15. 10234

IRODAI gyakorlati magyar-német gyors és gépirónő, jól számol, megfelelő állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3187

FREULEIN sucht stelle zu Kindem. Arad, Strada Horia 4. Schiffla. 3182

GYAKORLOTT irodistánőt keresek. Cím: Györfly „Mures” irodájában Arad, Str. Unirei (Fábián G.-u.) 15172

EGY droguista segéd és egy gyakornok felvétetik. Kigyó nagydrogeria Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-ucca) 7. 10234

EGY mindenek és egy rendszerető leány felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3180

Lakás.

KETTŐ, három és négy szobás lakások kiadók. Haasz-iroda, Arad, Str. Eminescu (vált. Deák Ferenc-ucca) 12. 16552

KILENC helyiségből álló iroda Arad, Str. Horia 2. szám alatt november 1-től bérbeadó. Cím: „Fortuna” (Wallinger) irodában Strada Consistorului (Batthyányi) 31. szám. 1019

KETTŐ, három és négy szobás lakások kiadók. Haasz-iroda Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 16532

KÉTSZOBÁS berendezés (átvehető lakással) belvárosban eladó. Arad, Str. Unirei 11. (Fábián Gábor-ucca) 3125

LAKÁSOK egy, kettő, három szobások, butorozott szobák, fűszerüzletek lakásokkal, továbbá a Bul. Regina Maria (Andrássy-téren) irodának alkalmas 2 szoba, raktárhelyiséggel kiadók. Boross ügynőkségnél, Arad, Str. Consistorului (vált. Batthyány-ucca) 9. sz. 3164

ÖTSZOBÁS modern lakást keresek belvárosban. Dr. Ujhelyi, Arad, Str. Unirei (Fábián-u.) 4. 3173

VIDÉKI házaspár város központjában keres butorozatlan szobát. Cimeket Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) kér. 10234

Vétel és eladás.

HASZNÁLT könyveket előnyös áron vesz Sándor hírlapiroda Arad. 10497

EZÜSTÖT, antik butort magas áron vesznek, két új angol fotel 6000 leiert eladó. Biedermayer garnitúra restaurálva 18.000 lei. Salon Artistique Arad. 2601

KÖNYVSZEKERENY, íróasztalok, uriszoba háló, szalon berendezések, ezüst evőeszközök, festmények, kézműmunkák, Biedermayer szalon, régi órák, antik poharak, dísz tárgyak, asztalok, tükrök, márvány-mosdó, matracok, vaságyak, függönyök, férfi felöltő stb. eladók Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. a. jobbra. 1000

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel István könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

JÓKARBAN levő szállóprés eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2727

Dr. MLADEJOWSKY egyetem tanár Sclerol syrupia a véredény elmeszesedés legújabb gyógyszere Földes gyógyszerár Arad. 2433

KÖLMI víz kímélve, orgona, ibolya, gyöngyvirág, róza, Origan, Quales-Fleure, stb. illatokban. Fehér si Comp illatszerekkereskedésében, Arad. 10232

EGY darab Ganz-féle motor 1 egész 2% lércs eladó. Arad, Strada Oitua (Illés-ucca) 118. sz. 3133

TEHERAUTOMOBIL, teljesen újonnan javítva és új gumikkal ellátva, valamint egy 24 személyes csukott, ugyancsak teljesen újonnan javított, új gumikkal ellátott AUTOBUSZ olcsón, esetleg kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Megtekinthető „Economia Kereskedelmi és Ipari R.-T. Oradea-Mare. 3123

MODERN, világos keményfa hálóbutor eladó Boross ügynőkségnél, Arad, Str. Consistorului (vált. Batthyány) 2. szám. 3183

MINDENNEMŐ ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butorozatokat, dísz tárgyakat, mindenféle férfi ruhát stb. bizományba veszek, azok gyors lebonyolításáról gondoskodom. Kezelési költség nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

VALÓDI perzsaszőnyegek, antik szobor és kendő, ebédli, szalon, háló butor, festmények, tennis racket, asztalnemű, prémkabát stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 20. (Batthyányi) megtekinthető csakis 9–12-ig a kapuval szemben. 3129

PIANINÓ kitűnő keresztthuros olcsón eladó. Arad, Bul. Reg. Ferd. (József 16-herceg-ut) No. 11. Neumann A. 3139

MAGÁNJARÓ 8 HP. Máv. cséplőgarnitúra sűrűszen eladó. Szathmári Károly Török. 3127

MODERN világos hálósobabutor eladó, lakás esetleg átadó. Arad, Str. Sava Raicu 32. 15171

SZERELÉSBŐL kimaradt kétrétű szék és gyors szita olcsón eladó. Aster Róbert, Galsa. 3175

NYOLCAS eredeti magánjáró és egy alakított cséplőgarnitúra eladó. Heret, Arad, Str. Turnului 3. 3177

EZERJÓFÚ GYOMORELIXIR, páratlan hatású szer gyomor- és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvaltság, emésztési zavaroknál. Övakodjunk hasonló nevű és kiállítású hamisításoktól. Dr. Földes gyógyszerár, Arad. 6438

HENGERSOMAGOLO papír vastag, vékony kapható Knieszer könyvkereskedésnél, Arad, Str. Vladimirescu (Dobó-ucca) 6581

NYERS BORKÖVET vesz Irom Arnold Arad. 2210

KÖRBER gyártmányú teljesen jókarban levő kényelmes családi fedőnalkú kosci, amely különösen szálloda- és fürdő-tulajdonosnak vendégek fogadására nagyon alkalmas, Aradon eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3152

VANILLOGEN pótolja a drága vanillát. Földes gyógyszerár Arad. 2728

EGY Hoffer kazán 6. üzemi képes állapotban eladó Arad, Str. Teodor Serb 8. 3185

NAGY ponyva használt eladó. Arad, Bul. Carol 73. sz. I. em. 3188

Üngetés.

HÁZTELKEK részletfizetésre Urmikélekán eladók. Érdeklődni Munteanu katonatemetővel szemben. 2710

BLADO ház elfoglalható lakással Arad, Str. Dr. Veliciu 18. (Lipót-ucca) 3122

ARAD. Str. Abatorului (Vágóhid-u.) 50. száma ház elfoglalható lakással eladó. 3154

BEL- ÉS KÜLVÁROSI kisebb és nagyobb magán, bér, üzlet, tökéleteskítésre emeletes bér, valamint gazdálkodásra is alkalmas házak, szőlő és föld-birtokok eladók Boross ügynőkségnél, Arad, Str. Consistorului (vált. Batthyány-ucca) 2. szám. 3165

Eladás.

KIS LEÁNYKA délelőtti kosárral ke-irestetik. Schwarz Hermann, Arad, színházépület, I. emelet. 3151

Utlevélvizumozást

napenkénti futárindítással, legelőszobban és fogmeghízhatóságban
KÜNSTLER ANDOR
„Visum” futár-irodája
vállalja Arad, Bul. Regina Maria 22.
Aradmegyei takarékpénzt. főigazgató mellett

TELEFON 606.

Megbízásokkal